

DECYZJA KOMISJI (UE) 2017/848**z dnia 17 maja 2017 r.****ustanawiająca kryteria i standardy metodologiczne dotyczące dobrego stanu środowiska wód morskich oraz specyfikacje i ujednoczone metody monitorowania i oceny, oraz uchylająca decyzję 2010/477/UE****(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiającą ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej) ⁽¹⁾, w szczególności jej art. 9 ust. 3 i art. 11 ust. 4,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W decyzji Komisji 2010/477/UE ⁽²⁾ określono kryteria stosowane przez państwa członkowskie w celu określenia dobrego stanu środowiska ich wód morskich oraz służące jako wytyczne dla oceny tego stanu w pierwszym cyklu wdrażania dyrektywy 2008/56/WE.
- (2) W decyzji 2010/477/UE przyznano, że do wspierania opracowywania lub przeglądu tych kryteriów w odniesieniu do pewnych wskaźników jakości oraz dalszego rozwoju standardów metodologicznych w ścisłym powiązaniu z opracowywaniem programów monitorowania konieczny jest dodatkowy postęp naukowo-techniczny. Ponadto we wspomnianej decyzji stwierdzono, iż należy przeprowadzić jej przegląd jak najszybciej po zakończeniu oceny wymaganej na podstawie art. 12 dyrektywy 2008/56/WE, w czasie umożliwiającym pomyślną aktualizację strategii morskich, która powinna nastąpić do 2018 r., zgodnie z art. 17 dyrektywy 2008/56/WE.
- (3) W 2012 r. państwa członkowskie, w oparciu o wstępną ocenę swoich wód morskich przeprowadzoną zgodnie z art. 8 ust. 1 dyrektywy 2008/56/WE, przekazały informacje na temat stanu środowiska swoich wód morskich i powiadomiły Komisję, w jaki sposób określiły dobry stan środowiska oraz cele środowiskowe odpowiednio zgodnie z art. 9 ust. 2 i art. 10 ust. 2 dyrektywy 2008/56/WE. Z przeprowadzonej przez Komisję oceny ⁽³⁾ tych sprawozdań państw członkowskich zgodnie z art. 12 dyrektywy 2008/56/WE wynika, że konieczne jest pilne podjęcie dodatkowych wysiłków, jeżeli państwa członkowskie mają osiągnąć dobry stan środowiska do 2020 r. Wyniki oceny wykazały konieczność znacznej poprawy jakości i spójności określania dobrego stanu środowiska przez państwa członkowskie. Ponadto w ocenie stwierdzono, że współpraca regionalna musi stanowić kluczowy element wdrażania dyrektywy 2008/56/WE. Podkreślono również, że państwa członkowskie powinny bardziej systematycznie wykorzystywać standardy wynikające z prawodawstwa Unii lub, jeżeli nie istnieją, standardy ustanowione w regionalnych konwencjach morskich lub innych umowach międzynarodowych.
- (4) Aby zagwarantować, że drugi cykl wdrażania strategii morskich państw członkowskich przyczyni się jeszcze bardziej do realizacji celów dyrektywy 2008/56/WE i przyniesie bardziej spójne określenie dobrego stanu środowiska, Komisja zaleciła w swoim sprawozdaniu z pierwszej fazy wdrażania, by na poziomie Unii, służby Komisji i państwa członkowskie współpracowały w celu przeglądu, wzmocnienia i ulepszenia decyzji 2010/477/UE, w celu opracowania zestawu jaśniejszych, prostszych, bardziej zwięzłych, spójnych i porównywalnych kryteriów dobrego stanu środowiska i standardów metodologicznych, oraz w tym samym czasie dokonania przeglądu załącznika III do dyrektywy 2008/56/WE, a w razie potrzeby wprowadzenia do niego zmian, a także opracowania szczegółowych wytycznych w celu zagwarantowania bardziej spójnego i konsekwentnego podejścia do ocen w kolejnym cyklu wdrażania.
- (5) Na podstawie tych konkluzji proces przeglądu rozpoczął się w 2013 r., kiedy plan działania składający się z kilku etapów (technicznych, naukowych, konsultacji i podejmowania decyzji) został zatwierdzony przez komitet regulacyjny ustanowiony na mocy art. 25 ust. 1 dyrektywy 2008/56/WE. W ramach tego procesu Komisja przeprowadziła konsultacje ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, w tym z regionalnymi konwencjami morskimi.

⁽¹⁾ Dz.U. L 164 z 25.6.2008, s. 19.

⁽²⁾ Decyzja Komisji 2010/477/UE z dnia 1 września 2010 r. w sprawie kryteriów i standardów metodologicznych dotyczących dobrego stanu środowiska wód morskich (Dz.U. L 232 z 2.9.2010, s. 14).

⁽³⁾ Sprawozdanie Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego „Pierwsza faza wdrażania dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej (2008/56/WE) – Ocena i wytyczne Komisji Europejskiej” (COM(2014) 97 final z 20.2.2014).

- (6) Aby ułatwić przyszłe aktualizacje wstępnej oceny wód morskich państw członkowskich i określenie przez nie dobrego stanu środowiska oraz aby zagwarantować większą spójność we wdrażaniu dyrektywy 2008/56/WE w całej Unii, konieczne jest wyjaśnienie, przegląd lub wprowadzenie kryteriów, standardów metodologicznych, specyfikacji i ujednoczonych metod do stosowania przez państwa członkowskie, w porównaniu z elementami obecnie określonymi w decyzji 2010/477/UE. W rezultacie liczba kryteriów, które państwa członkowskie muszą monitorować i oceniać powinna zostać ograniczona, a do tych, które zostaną zachowane, należy zastosować podejście oparte na ryzyku, aby umożliwić państwom członkowskim skoncentrowanie wysiłków na głównych oddziaływaniach antropogenicznych mających wpływ na ich wody. Na koniec należy doprecyzować kryteria i ich stosowanie, w tym przewidując wartości progowe lub ich ustanowienie, co umożliwi pomiar stopnia, w jakim osiągnięty jest dobry stan środowiska w wodach morskich w Unii.
- (7) Zgodnie ze zobowiązaniem podjętym przez Komisję poprzez przyjęcie jej komunikatu do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Program UE – Lepsze wyniki dzięki lepszemu stanowiению prawa” ⁽¹⁾, w niniejszej decyzji należy zapewnić spójność z innymi przepisami Unii. Aby zagwarantować na poziomie Unii większą spójność i porównywalność określania dobrego stanu środowiska przez państwa członkowskie i uniknąć niepotrzebnego powielania, należy uwzględnić odpowiednie istniejące standardy i metody monitorowania i oceny określone w prawodawstwie Unii, w tym dyrektywę Rady 92/43/EWG ⁽²⁾, dyrektywę 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽³⁾, rozporządzenie Komisji (WE) nr 1881/2006 ⁽⁴⁾, rozporządzenie Komisji (WE) nr 1967/2006 ⁽⁵⁾, dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/105/WE ⁽⁶⁾, dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE ⁽⁷⁾ oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 ⁽⁸⁾.
- (8) Dla każdego ze wskaźników jakości wymienionych w załączniku I do dyrektywy 2008/56/WE i na podstawie przykładowych wykazów w załączniku III do tej dyrektywy należy określić kryteria, w tym elementy tych kryteriów oraz, w stosownych przypadkach, wartości progowe, które należy stosować. Wartości progowe powinny być stosowane przez państwa członkowskie przy określaniu zestawu właściwości typowych dla dobrego stanu środowiska oraz przy ocenianiu przez nie, w jakim stopniu został osiągnięty dobry stan środowiska. Należy również określić standardy metodologiczne, w tym skale geograficzne oceny oraz w jaki sposób należy stosować kryteria. Te kryteria i standardy metodologiczne mają zagwarantować spójność i umożliwić porównanie ocen, w jakim stopniu został osiągnięty dobry stan środowiska między regionami lub podregionami morskimi.
- (9) Aby zapewnić porównywalność szczegółowych danych z wszelkich aktualizacji dokonywanych przez państwa członkowskie w następstwie przeglądów pewnych elementów ich strategii morskich, wysyłanych na podstawie art. 17 ust. 3 dyrektywy 2008/56/WE, należy określić specyfikacje i ujednoczone metody monitorowania i oceny, biorąc pod uwagę istniejące specyfikacje i normy na szczeblu unijnym lub międzynarodowym, w tym na poziomie regionalnym lub podregionalnym.
- (10) Określając zestaw właściwości typowych dla dobrego stanu środowiska zgodnie z art. 9 ust. 1 tej dyrektywy oraz w momencie ustanawiania skoordynowanych programów monitorowania na podstawie art. 11 tej dyrektywy, państwa członkowskie powinny stosować kryteria, standardy metodologiczne, specyfikacje i ujednoczone metody monitorowania i oceny ustanowione w niniejszej decyzji w połączeniu z elementami ekosystemu, oddziaływaniami antropogenicznymi i działalnością człowieka wymienionymi w przykładowych wykazach w załączniku III do dyrektywy 2008/56/WE oraz w oparciu o wstępną ocenę przeprowadzoną zgodnie z art. 8 ust. 1 tej dyrektywy.

⁽¹⁾ COM(2015) 215 final.

⁽²⁾ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7).

⁽³⁾ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1881/2006 z dnia 19 grudnia 2006 r. ustalające najwyższe dopuszczalne poziomy niektórych zanieczyszczeń w środkach spożywczych (Dz.U. L 364 z 20.12.2006, s. 5).

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1967/2006 z dnia 21 grudnia 2006 r. w sprawie środków zarządzania zrównoważoną eksploatacją zasobów rybołówstwa Morza Śródziemnego, zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 2847/93 i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1626/94 (Dz.U. L 409 z 30.12.2006, s. 11).

⁽⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/105/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie środowiskowych norm jakości w dziedzinie polityki wodnej, zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy Rady 82/176/EWG, 83/513/EWG, 84/156/EWG, 84/491/EWG i 86/280/EWG oraz zmieniająca dyrektywę 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 348 z 24.12.2008, s. 84).

⁽⁷⁾ Dyrektywa 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U. L 20 z 26.1.2010, s. 7).

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa, zmieniające rozporządzenia Rady (WE) nr 1954/2003 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylające rozporządzenia Rady (WE) nr 2371/2002 i (WE) nr 639/2004 oraz decyzję Rady 2004/585/WE (Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 22).

- (11) W celu ustanowienia wyraźnego związku między określeniem zestawu właściwości typowych dla dobrego stanu środowiska oraz oceną postępów w kierunku jego realizacji, należy uporządkować kryteria i standardy metodologiczne w oparciu o wskaźniki jakości ustanowione w załączniku I do dyrektywy 2008/56/WE, z uwzględnieniem przykładowych wykazów elementów ekosystemu, oddziaływań antropogenicznych i działalności człowieka, określonych w załączniku III do wspomnianej dyrektywy. Niektóre z tych kryteriów i standardów metodologicznych odnoszą się w szczególności do oceny stanu środowiska lub dominujących presji i oddziaływań na podstawie odpowiednio lit. a) lub b) art. 8 ust. 1 dyrektywy 2008/56/WE.
- (12) W przypadku gdy wartości progowe nie zostały określone, państwa członkowskie powinny ustalić wartości progowe, współpracując na poziomie unijnym, regionalnym lub podregionalnym, na przykład poprzez odniesienie się do wartości istniejących lub opracowanie nowych w ramach regionalnych konwencji morskich. W przypadkach gdy konieczne będzie ustanowienie wartości progowych w drodze współpracy na poziomie Unii (w odniesieniu do wskaźników dotyczących odpadów morskich, podmorskiego hałasu oraz integralności dna morskiego), dokonywane to będzie w ramach wspólnej strategii wdrażania ustanowionej przez państwa członkowskie i Komisję do celów dyrektywy 2008/56/WE. Po ich ustanowieniu w drodze współpracy na poziomie Unii, regionalnym lub podregionalnym, wspomniane wartości progowe staną się częścią zestawów właściwości typowych dla dobrego stanu środowiska państw członkowskich, dopiero po ich przesłaniu Komisji w ramach sprawozdawczości państw członkowskich na mocy art. 17 ust. 3 dyrektywy 2008/56/WE. Do czasu ustanowienia takich wartości progowych w drodze współpracy na poziomie Unii, regionalnym lub podregionalnym, państwa członkowskie powinny mieć możliwość stosowania krajowych wartości progowych, kierunkowych tendencji lub wartości progowych opierających się na presji, jako zamienników.
- (13) Wartości progowe powinny, w stosownych przypadkach, odzwierciedlać poziom jakości odpowiadający znaczeniu niekorzystnego wpływu na dane kryterium i powinny być ustanawiane w odniesieniu do stanu odniesienia. Wartości progowe powinny być zgodne z prawodawstwem Unii oraz być ustalane w odpowiednich skalach geograficznych, aby odzwierciedlać różne biotyczne i abiotyczne właściwości regionów, podregionów i podrejonów. Oznacza to, że nawet jeśli proces ustalania wartości progowych odbywa się na poziomie unijnym, może to skutkować ustaleniem różnych wartości progowych, które będą szczególne dla danego regionu, podregionu lub podrejonu. Wartości progowe należy również ustalić na podstawie zasady ostrożności, z uwzględnieniem potencjalnych zagrożeń dla środowiska morskiego. Określanie wartości progowych powinno uwzględniać dynamiczny charakter ekosystemów morskich i ich elementów, które mogą zmieniać się w czasie i przestrzeni ze względu na zmiany hydrologiczne i klimatyczne, zależności drapieżnik-ofiara i inne czynniki środowiskowe. Wartości progowe powinny również odzwierciedlać fakt, że ekosystemy morskie mogą po zniszczeniu odbudować się do stanu odzwierciedlającego dominujące warunki fizjograficzne, geograficzne, klimatyczne i biologiczne, a nie do konkretnego stanu, w którym znajdowały się w przeszłości.
- (14) Zgodnie z art. 1 ust. 3 dyrektywy 2008/56/WE zbiorowy nacisk wywierany przez działalność człowieka powinien być utrzymywany na poziomie umożliwiającym osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego środowiska, co będzie gwarantowało, że możliwości ekosystemów morskich reagowania na zmiany wywołane przez człowieka nie będą zagrożone. Może to powodować, w stosownych przypadkach, że wartości progowe dla określonych presji i ich oddziaływania na środowisko nie zawsze będą osiągnięte na wszystkich obszarach wód morskich państw członkowskich, pod warunkiem że nie będzie to zagrażało realizacji celów dyrektywy 2008/56/WE, przy jednoczesnym umożliwieniu zrównoważonego użytkowania zasobów i usług morskich.
- (15) Konieczne jest ustanowienie wartości progowych, które będą częścią zestawu właściwości stosowanego przez państwa członkowskie przy określaniu przez nie dobrego stanu środowiska zgodnie z art. 9 ust. 1 dyrektywy 2008/56/WE oraz zakresu, w jakim te wartości progowe mają zostać osiągnięte. Wartości progowe same w sobie nie stanowią zatem odzwierciedlenia dobrego stanu środowiska, który jest określany przez państwa członkowskie.
- (16) Państwa członkowskie powinny definiować zakres, w którym osiągnięty jest dobry stan środowiska, jako część ich wód morskich, w odniesieniu do których osiągnięte zostały wartości progowe lub jako część elementów kryteriów (gatunki, zanieczyszczenia itp.), w odniesieniu do których osiągnięte zostały wartości progowe. Przy ocenie stanu swoich wód morskich, zgodnie z art. 17 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2008/56/WE, państwa członkowskie powinny przedstawiać wszelkie zmiany statusu jako: poprawiający się, stabilny lub pogarszający się w porównaniu z poprzednim okresem sprawozdawczym ze względu na często powolną reakcję środowiska morskiego na zmiany.
- (17) W przypadku gdy wartości progowe ustalone zgodnie z niniejszą decyzją nie są osiągnięte w odniesieniu do konkretnego kryterium, państwa członkowskie powinny rozważyć podjęcie odpowiednich środków lub przeprowadzenie dodatkowych badań lub dochodzenia.
- (18) Jeżeli państwa członkowskie są zobowiązane do współpracy na poziomie regionalnym lub podregionalnym, powinny wykorzystywać, jeśli jest to możliwe i stosowne, istniejące regionalne struktury współpracy instytucjonalnej, w tym ustanowione w ramach regionalnych konwencji morskich, jak przewidziano w art. 6 dyrektywy 2008/56/WE. Podobnie ze względu na brak szczególnych kryteriów, standardów metodologicznych, w tym

dotyczących włączania kryteriów, specyfikacji i ujednoczonych metod monitorowania i oceny, państwa członkowskie powinny opierać się, jeśli jest to możliwe i stosowne, na tych opracowanych na poziomie międzynarodowym, regionalnym lub podregionalnym, np. uzgodnionych w ramach regionalnych konwencji morskich lub innych mechanizmów międzynarodowych. W przeciwnym razie państwa członkowskie mogą zdecydować się na koordynację między sobą w obrębie regionu lub podregionu, w stosownych przypadkach. Ponadto państwo członkowskie może również na podstawie szczególnych cech swoich wód morskich podjąć decyzję o wzięciu pod uwagę dodatkowych elementów, które nie są przewidziane w niniejszej decyzji i nie są uregulowane na poziomie międzynarodowym, regionalnym lub podregionalnym lub rozważyć stosowanie elementów niniejszej decyzji do swoich wód przejściowych zdefiniowanych w art. 2 pkt 6 dyrektywy 2000/60/WE, w ramach wdrażania dyrektywy 2008/56/WE.

- (19) Państwa członkowskie powinny mieć wystarczającą elastyczność w określonych warunkach, aby skupić się na największych presjach oraz ich oddziaływaniu środowiskowym na różne elementy ekosystemu w każdym regionie lub podregionie w celu monitorowania i oceny swoich wód morskich w sposób wydajny i skuteczny oraz w celu ułatwienia ustalania kolejności działań, które należy podjąć, aby osiągnąć dobry stan środowiska. W tym celu, po pierwsze, państwa członkowskie powinny mieć możliwość uznania, że niektóre kryteria nie powinny mieć zastosowania, jeżeli jest to uzasadnione. Po drugie państwa członkowskie powinny mieć możliwość podjęcia decyzji o niestosowaniu niektórych elementów kryteriów lub wyboru dodatkowych elementów, czy też skupienia się na niektórych matrycach lub obszarach swoich wód morskich, pod warunkiem że będzie się to opierać na ocenie ryzyka w odniesieniu do presji i ich oddziaływań. Na koniec należy wprowadzić rozróżnienie między podstawowymi a drugorzędnymi kryteriami. Podczas gdy kryteria podstawowe powinny być stosowane, aby zapewnić spójność w całej Unii, w odniesieniu do kryteriów drugorzędnych należy zapewnić elastyczność. Państwa członkowskie powinny w razie konieczności podejmować decyzje o zastosowaniu kryterium drugorzędnego do uzupełnienia kryterium podstawowego lub w przypadku, gdy dla danego kryterium istnieje zagrożenie, że środowisko morskie nie osiągnie lub nie utrzyma dobrego stanu środowiska morskiego.
- (20) Kryteria, w tym: wartości progowe, standardy metodologiczne, specyfikacje i ujednoczone metody monitorowania i oceny, powinny opierać się na najlepszej dostępnej wiedzy naukowej. Konieczne są jednak dodatkowe postępy naukowo-techniczne, aby wspierać dalszy rozwój niektórych z nich i należy z nich korzystać w miarę jak wiedza staje się dostępna.
- (21) Należy zatem uchylić decyzję 2010/477/UE.
- (22) Środki przewidziane w niniejszej decyzji są zgodne z opinią komitetu regulacyjnego,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Przedmiot

W niniejszej decyzji ustanawia się:

- a) kryteria i standardy metodologiczne, które mają być stosowane przez państwa członkowskie przy określaniu zestawu właściwości typowych dla dobrego stanu środowiska zgodnie z art. 9 ust. 1 dyrektywy 2008/56/WE, na podstawie załączników I i III oraz w związku z oceną wstępną przeprowadzoną zgodnie z art. 8 ust. 1 tej dyrektywy w celu oceny, w jakim stopniu osiąga się dobry stan środowiska, zgodnie z art. 9 ust. 3 tej dyrektywy;
- b) specyfikacje i ujednoczone metody monitorowania i oceny, które mają być stosowane przez państwa członkowskie podczas ustanawiania skoordynowanych programów monitorowania na podstawie art. 11 dyrektywy 2008/56/WE, zgodnie z art. 11 ust. 4 tej dyrektywy;
- c) harmonogram procesu ustalania wartości progowych, wykazy elementów kryteriów i standardów metodologicznych dzięki unijnej, regionalnej lub podregionalnej współpracy;
- d) obowiązek zgłaszania elementów kryteriów, wartości progowych i standardów metodologicznych.

Artykuł 2

Definicje

Na potrzeby niniejszej decyzji zastosowanie mają definicje określone w art. 3 dyrektywy 2008/56/WE.

Stosuje się również następujące definicje:

- 1) „podregiony” oznaczają podregiony wymienione w art. 4 ust. 2 dyrektywy 2008/56/WE;
- 2) „podrejon” oznaczają dalszy podział wód morskich, o którym mowa w art. 4 ust. 2 dyrektywy 2008/56/WE;
- 3) „inwazyjne gatunki obce” oznaczają „inwazyjne gatunki obce” w rozumieniu art. 3 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014 ⁽¹⁾;
- 4) „elementy kryteriów” oznaczają elementy tworzące ekosystem, a zwłaszcza jego elementy biologiczne (gatunki, siedliska i ich społeczności) lub aspekty presji na środowisko morskie (substancje biologiczne i fizyczne, odpady i energia), które są oceniane w ramach każdego kryterium;
- 5) „wartość progowa” oznacza wartość lub zakres wartości, które umożliwiają ocenę poziomu jakości osiągniętego dla danego kryterium, przyczyniając się tym samym do oceny stopnia, w jakim osiągnąony jest dobry stan środowiska.

Artykuł 3

Zastosowanie kryteriów, standardów metodologicznych, specyfikacji i ujednoczonych metod

1. Państwa członkowskie stosują kryteria podstawowe i powiązane standardy metodologiczne, specyfikacje i ujednoczone metody określone w załączniku w celu wykonania niniejszej decyzji. Na podstawie wstępnej oceny lub jej kolejnych aktualizacji przeprowadzonych zgodnie z art. 8 i art. 17 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2008/56/WE państwa członkowskie mogą jednak uznać, w uzasadnionych przypadkach, że zastosowanie jednego lub więcej podstawowych kryteriów nie jest właściwe. W takich przypadkach państwa członkowskie przedstawiają Komisji uzasadnienie w ramach powiadomienia sporządzonego zgodnie z art. 9 ust. 2 lub art. 17 ust. 3 dyrektywy 2008/56/WE.

Zgodnie z obowiązkiem współpracy regionalnej ustanowionym w art. 5 i 6 dyrektywy 2008/56/WE państwo członkowskie informuje pozostałe państwa członkowskie należące do tego samego regionu lub podregionu morskiego, zanim zdecyduje się nie stosować kryterium podstawowego zgodnie z akapitem pierwszym.

2. Kryteria drugorzędne i związane z nimi standardy metodologiczne, specyfikacje i ujednoczone metody określone w załączniku są wykorzystywane do uzupełnienia kryterium podstawowego lub gdy istnieje zagrożenie, że środowisko morskie nie osiągnie lub nie utrzyma dobrego stanu środowiska morskiego dla danego kryterium. O zastosowaniu kryterium drugorzędnego decyduje każde z państw członkowskich, o ile w załączniku nie określono inaczej.

3. Jeśli w niniejszej decyzji nie określono kryteriów, standardów metodologicznych, specyfikacji lub ujednoczonych metod monitorowania i oceny, obejmujących przestrzenne i czasowe agregowanie danych, państwa członkowskie powinny opierać się, jeśli jest to możliwe i stosowne, na tych opracowanych na poziomie międzynarodowym, regionalnym lub podregionalnym, np. uzgodnionych w ramach odpowiednich regionalnych konwencji morskich.

4. Do czasu ustanowienia unijnych, międzynarodowych, regionalnych lub podregionalnych wykazów elementów kryteriów, standardów metodologicznych i specyfikacji oraz ujednoczonych metod monitorowania i oceny, państwa członkowskie mogą wykorzystywać te ustanowione na szczeblu krajowym, pod warunkiem że współpraca regionalna jest realizowana zgodnie z art. 5 i 6 dyrektywy 2008/56/WE.

Artykuł 4

Określanie wartości progowych dzięki unijnej, regionalnej lub podregionalnej współpracy

1. Jeśli na podstawie niniejszej decyzji państwa członkowskie są zobowiązane do ustalenia wartości progowych dzięki unijnej, regionalnej lub podregionalnej współpracy, wartości te:

- a) są częścią zestawu właściwości wykorzystywanych przez państwa członkowskie przy określaniu dobrego stanu środowiska;
- b) są zgodne z przepisami unijnymi;

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie działań zapobiegawczych i zaradczych w odniesieniu do wprowadzania i rozprzestrzeniania inwazyjnych gatunków obcych (Dz.U. L 317 z 4.11.2014, s. 35).

- c) w stosownych przypadkach odzwierciedlają poziom jakości odpowiadający znaczeniu niekorzystnego wpływu na dane kryterium i są ustanawiane w odniesieniu do stanu odniesienia;
 - d) są ustalane w odpowiednich skalach geograficznych oceny, aby odzwierciedlać różne biotyczne i abiotyczne właściwości regionów, podregionów i podrejonów;
 - e) są ustalane na podstawie zasady ostrożności, z uwzględnieniem potencjalnych zagrożeń dla środowiska morskiego;
 - f) są spójne między różnymi kryteriami, jeżeli odnoszą się do tego samego elementu ekosystemu;
 - g) opierają się na najlepszej dostępnej wiedzy naukowej;
 - h) opierają się na danych zbieranych w długich okresach czasu, jeśli są one dostępne, aby pomóc w określeniu najbardziej odpowiedniej wartości;
 - i) odzwierciedlają dynamikę ekosystemu, w tym zależności drapieżnik–ofiara oraz zmiany hydrologiczne i klimatyczne, uznając również fakt, że ekosystemy lub ich części mogą po zniszczeniu odbudować się do stanu odzwierciedlającego dominujące warunki fizjograficzne, geograficzne, klimatyczne i biologiczne, raczej niż do konkretnego stanu, w którym znajdowały się w przeszłości;
 - j) jeśli jest to możliwe i stosowne, są zgodne z odpowiednimi wartościami ustanowionymi w ramach regionalnych struktur współpracy instytucjonalnej, w tym uzgodnionymi w ramach regionalnych konwencji morskich.
2. Do czasu ustalenia przez państwa członkowskie wartości progowych dzięki unijnej, regionalnej lub podregionalnej współpracy zgodnie z wymaganiami określonymi w niniejszej decyzji, aby określić stopień, w jakim został osiągnięty dobry stan środowiska, państwa członkowskie mogą stosować:
- a) krajowe wartości progowe, pod warunkiem wypełnienia zobowiązania do prowadzenia współpracy regionalnej ustanowionego w art. 5 i 6 dyrektywy 2008/56/WE;
 - b) kierunkowe tendencje wartości;
 - c) wartości progowe opierające się na presji, jako zamienniki.

Są one w miarę możliwości zgodne z zasadami określonymi w ust. 1 lit. a)–i).

3. W przypadku gdy wartości progowe, w tym określone przez państwa członkowskie zgodnie z niniejszą decyzją, nie są osiągnięte w odniesieniu do konkretnego kryterium w zakresie, jaki to państwo członkowskie uznało za stanowiący o dobrym stanie środowiska zgodnie z art. 9 ust. 1 dyrektywy 2008/56/WE, państwa członkowskie rozważą, w stosownych przypadkach, czy należy podjąć środki na podstawie art. 13 tej dyrektywy, czy też należy przeprowadzić dalsze badania lub dochodzenie.

4. Wartości progowe określone przez państwa członkowskie zgodnie z niniejszą decyzją mogą podlegać okresowemu przeglądowi w świetle postępu naukowego i technicznego oraz w razie potrzeby być zmieniane w czasie przewidzianym w art. 17 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2008/56/WE.

Artykuł 5

Harmonogram

1. W przypadkach, w których niniejsza decyzja przewiduje ustalenie przez państwa członkowskie wartości progowych, wykazów elementów kryteriów lub standardów metodologicznych dzięki unijnej, regionalnej lub podregionalnej współpracy, państwa członkowskie starają się to uczynić w terminie ustalonym dla pierwszego przeglądu ich wstępnej oceny i określenia dobrego stanu środowiska zgodnie z art. 17 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2008/56/WE (15 lipca 2018 r.).

2. W przypadku gdy państwa członkowskie nie są w stanie ustalić wartości progowych, wykazów elementów kryteriów lub standardów metodologicznych dzięki unijnej, regionalnej lub podregionalnej współpracy przed upływem terminu określonego w ust. 1, ustalają je tak szybko, jak będzie to możliwe później, pod warunkiem że do dnia 15 października 2018 r. prześlą Komisji uzasadnienie w ramach powiadomienia sporządzonego zgodnie z art. 9 ust. 2 lub art. 17 ust. 3 dyrektywy 2008/56/WE.

*Artykuł 6***Powiadomienie**

Każde państwo członkowskie przesyła Komisji, w ramach powiadomienia dokonywanego zgodnie z art. 17 ust. 3 dyrektywy 2008/56/WE, elementy kryteriów, wartości progowe i standardy metodologiczne ustalone dzięki unijnej, regionalnej lub podregionalnej współpracy zgodnie z niniejszą decyzją, co do których podjęło decyzję o stosowaniu w ramach określania zestawu właściwości typowych dla dobrego stanu środowiska na mocy art. 9 ust. 1 dyrektywy 2008/56/WE.

*Artykuł 7***Uchylenie**

Decyzja 2010/477/UE traci moc.

Odwołania do decyzji 2010/477/UE należy traktować jako odwołania do niniejszej decyzji.

*Artykuł 8***Wejście w życie**

Niniejsza decyzja wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Brukseli dnia 17 maja 2017 r.

W imieniu Komisji
Jean-Claude JUNCKER
Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK

Kryteria i standardy metodologiczne dotyczące dobrego stanu środowiska wód morskich, odnoszące się do wskaźników jakości w załączniku I do dyrektywy 2008/56/WE oraz do przykładowych wykazów określonych w załączniku III do tej dyrektywy, a także specyfikacje i ujednolicone metody monitorowania i oceny

Niniejszy załącznik podzielony jest na dwie części:

- w części I określono kryteria i standardy metodologiczne dotyczące określania dobrego stanu środowiska, na podstawie art. 9 ust. 3 dyrektywy 2008/56/WE, oraz specyfikacje i ujednolicone metody monitorowania i oceny, na podstawie art. 11 ust. 4 tej dyrektywy, które mają być stosowane przez państwa członkowskie w odniesieniu do oceny dominujących presji i oddziaływań na podstawie art. 8 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2008/56/WE,
- w części II określono kryteria i standardy metodologiczne dotyczące określania dobrego stanu środowiska, na podstawie art. 9 ust. 3 dyrektywy 2008/56/WE, oraz specyfikacje i ujednolicone metody monitorowania i oceny, które mają być stosowane przez państwa członkowskie w odniesieniu do oceny stanu środowiska na podstawie art. 8 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2008/56/WE.

CZĘŚĆ I

Kryteria, standardy metodologiczne, specyfikacje i ujednolicone metody monitorowania i oceny dominujących presji i oddziaływań na podstawie art. 8 ust. 1 lit. B) dyrektywy 2008/56/WE

W części I opisano wskaźniki ⁽¹⁾ związane z odpowiednimi oddziaływaniami antropogenicznymi: presje biologiczne (wskaźniki 2 i 3), presje fizyczne (wskaźniki 6 i 7) oraz substancje, odpady i energia (wskaźniki 5, 8, 9, 10 i 11) wymienione w załączniku III do dyrektywy 2008/56/WE.

Wskaźnik 2

Gatunki obce wprowadzone do ekosystemu w wyniku działalności człowieka utrzymują się na poziomie, który nie powoduje szkodliwych zmian w ekosystemach

Oдноśna presja: Wprowadzanie lub rozprzestrzenianie się gatunków obcych

Kryteria, w tym elementy kryteriów, i standardy metodologiczne

Elementy kryteriów	Kryteria	Standardy metodologiczne
Nowo wprowadzone gatunki obce.	D2C1 – podstawowe: Liczba gatunków obcych nowo wprowadzonych w wyniku działalności człowieka do środowiska naturalnego w okresie oceny (6 lat) mierzonym od roku referencyjnego, zgodnie ze wstępną oceną zgodnie z art. 8 ust. 1 dyrektywy 2008/56/WE, jest ograniczana do minimum i w miarę możliwości zmniejszona do zera. Państwa członkowskie określają wartości progowe dla liczby nowo wprowadzanych gatunków obcych poprzez współpracę na szczeblu regionalnym lub podregionalnym.	Skala oceny: Podrejonu regionu lub podregionu w razie potrzeby podzielone przez granice krajowe. Zastosowanie kryteriów: Zakres, w jakim osiągnięto dobry stan środowiska dla każdego ocenianego obszaru podaje się w następujący sposób: — liczba gatunków obcych nowo wprowadzonych w wyniku działalności człowieka podczas sześcioletniego okresu oceny oraz wykaz tych gatunków.

⁽¹⁾ Odniesienia do „wskaźnika” w niniejszej decyzji dotyczą odpowiednich wskaźników jakości służących określaniu dobrego stanu środowiska, jak wskazano w ponumerowanych punktach w załączniku I do dyrektywy 2008/56/WE.

Elementy kryteriów	Kryteria	Standardy metodologiczne
<p>Zadomowione gatunki obce, szczególnie inwazyjne gatunki obce, które obejmują odnośne gatunki w wykazie inwazyjnych gatunków obcych uznanych za stwarzające zagrożenie dla Unii zgodnie z art. 4 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1143/2014 i gatunki mające znaczenie dla zastosowania kryterium D2C3.</p> <p>Państwa członkowskie sporządzają ten wykaz w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej.</p>	<p>D2C2 – drugorzędne:</p> <p>Duża liczebność oraz rozmieszczenie przestrzenne zadomowionych gatunków obcych, a w szczególności gatunków inwazyjnych, znacznie przyczyniających się do niekorzystnych skutków dla poszczególnych grup gatunków lub ogólnych typów siedlisk.</p>	<p>Skala oceny:</p> <p>Jak stosowana w przypadku oceny odpowiednich grup gatunków lub ogólnych typów siedlisk w ramach wskaźników 1 i 6.</p> <p>Zastosowanie kryteriów:</p> <p>Kryterium D2C2 (kwantyfikacja gatunków obcych) podaje się w podziale na oceniane gatunki i wnosi ono wkład w kryterium D2C3 (niekorzystny wpływ gatunków obcych).</p>
<p>Grupy gatunków i ogólne typy siedlisk, które są zagrożone przez gatunki obce, wybrane spośród tych, które są stosowane w przypadku wskaźników 1 i 6.</p> <p>Państwa członkowskie sporządzają ten wykaz w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej.</p>	<p>D2C3 – drugorzędne:</p> <p>Odsetek grup gatunków lub przestrzenny zasięg ogólnych typów siedlisk, które są niekorzystnie zmienione ze względu na gatunki obce, a zwłaszcza inwazyjne gatunki obce.</p> <p>Państwa członkowskie ustalają wartości progowe dla niekorzystnych zmian grup gatunków i ogólnych typów siedlisk ze względu na gatunki obce, w drodze współpracy na szczeblu regionalnym lub podregionalnym.</p>	<p>Kryterium D2C3 odzwierciedla odsetek na grupę gatunków i zasięg w podziale na oceniane ogólne typy siedlisk, które są niekorzystnie zmienione, w ten sposób przyczyniając się do ich oceny na podstawie wskaźników 1 i 6.</p>

Specyfikacje i ujednolicone metody monitorowania i oceny

1. „Nowo wprowadzone” gatunki obce oznaczają gatunki, o których obecności na obszarze nie było wiadomo w poprzednim okresie oceny.
2. „Zadomowione” gatunki obce oznaczają gatunki, o których obecności na obszarze było wiadomo w poprzednim okresie oceny.
3. Dla D2C1: jeżeli nie jest jasne, czy ten nowy napływ gatunków obcych jest wynikiem działalności człowieka czy też naturalnym rozprzestrzenianiem się gatunków z obszarów sąsiadujących, wprowadzenie zaliczane jest do D2C1.
4. Dla D2C2: jeżeli występowanie i liczebność gatunku są zmienne sezonowo (np. planktonu), monitorowanie przeprowadza się w odpowiednich okresach roku.
5. Programy monitorowania są powiązane z tymi dla wskaźników 1, 4, 5 i 6, tam gdzie to możliwe, ponieważ wymagają one zazwyczaj zastosowania tej samej metody pobierania próbek i praktyczniejsze jest monitorowanie gatunków obcych jako część szerszego monitorowania różnorodności biologicznej, z wyjątkiem sytuacji, gdy pobieranie próbek musi dotyczyć przede wszystkim głównych wektorów i obszarów ryzyka w odniesieniu do nowych gatunków.

Jednostki miary dla kryteriów:

- D2C1: liczba gatunków na oceniany obszar, które zostały nowo wprowadzone w okresie oceny (6 lat),
- D2C2: liczebność (liczba sztuk, biomasa w tonach (t) lub zasięg w kilometrach kwadratowych (km²) w podziale na gatunki obce,
- D2C3: odsetek grupy gatunków (stosunek gatunków rodzimych do gatunków obcych, jako liczba gatunków lub liczebność gatunku w obrębie grupy) lub przestrzenny zasięg ogólnych typów siedlisk (w km kwadratowych (km²)), które są niekorzystnie zmienione.

Wskaźnik 3

Populacje wszystkich ryb i skorupiaków eksploatowanych w celach handlowych utrzymują się w bezpiecznych granicach biologicznych, wykazując strukturę wiekową i skład wielkościowy populacji świadczące o dobrym zdrowiu stad

Odnośna presja: Pozyskiwanie, śmiertelność/zranienia dzikich gatunków, w tym gatunków docelowych i niedocelowych

Kryteria, w tym elementy kryteriów, i standardy metodologiczne

Elementy kryteriów	Kryteria	Standardy metodologiczne
<p>Eksploatowane w celach handlowych ryby i skorupiaki.</p> <p>Państwa członkowskie w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej ustanawiają wykaz ryb i skorupiaków eksploatowanych w celach handlowych, zgodnie z kryteriami ustanowionymi w „specyfikacjach”.</p>	<p>D3C1 – podstawowe:</p> <p>Wskaźnik śmiertelności połowowej populacji gatunków eksploatowanych w celach handlowych jest na poziomie lub poniżej poziomów pozwalających wytworzyć maksymalny podtrzymywalny połów (MSY). Należy skonsultować się z odpowiednimi organami naukowymi zgodnie z art. 26 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013.</p>	<p>Skala oceny:</p> <p>Populacje każdego z gatunków są oceniane w skali istotnej pod względem ekologicznym w każdym regionie lub podregionie, zgodnie z ustaleniami odpowiednich organów naukowych, o których mowa w art. 26 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, na podstawie określonych skupisk obszarów Międzynarodowej Rady Badań Morza (ICES), geograficznych podobszarów Generalnej Komisji Rybołówstwa Morza Śródziemnego (GFCM) i łowisk Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) na potrzeby makaronezyjskiego regionu biogeograficznego.</p>
	<p>D3C2 (1) – podstawowe:</p> <p>Biomasa stada tarłowego populacji gatunków eksploatowanych w celach handlowych jest powyżej poziomów pozwalających wytworzyć maksymalny podtrzymywalny połów. Należy skonsultować się z odpowiednimi organami naukowymi zgodnie z art. 26 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013.</p>	<p>Zastosowanie kryteriów:</p> <p>Zakres, w jakim osiągnięto dobry stan środowiska dla każdego ocenianego obszaru podaje się w następujący sposób:</p>
	<p>D3C3 (1) (2) – podstawowe:</p> <p>Przekrój wiekowy i wielkościowy osobników w populacji gatunków eksploatowanych w celach handlowych wskazuje na dobry stan zdrowia populacji. Powinno się to wiązać z wysokim odsetkiem starych/dużych osobników i ograniczonymi niekorzystnymi skutkami eksploatacji dla różnorodności genetycznej.</p> <p>Państwa członkowskie w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej ustalają wartości progowe dla każdej populacji gatunków zgodnie z opinią naukową otrzymaną na podstawie art. 26 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013.</p>	<p>a) ocenione populacje, wartości osiągnięte dla każdego kryterium oraz czy poziomy dla D3C1 i D3C2 oraz wartości progowe dla D3C3 zostały osiągnięte, a także ogólny stan populacji na podstawie zasad dotyczących włączenia kryteriów uzgodnionych na szczelnie Unii;</p> <p>b) populacje gatunków eksploatowanych w celach handlowych na ocenianym obszarze, które nie zostały ocenione.</p> <p>Wyniki ocen tych populacji wniosą również wkład do ocen w oparciu o wskaźniki 1 i 6, jeśli gatunki te są istotne dla oceny poszczególnych grup gatunków i typów siedlisk bentosowych.</p>

(1) D3C2 i D3C3 są kryteriami opierającymi się na stanie dla ryb i skorupiaków eksploatowanych w celach handlowych, ale są podane w części I dla zapewnienia jasności.

(2) D3C3 mogą nie być dostępne do wykorzystania podczas przeglądu w 2018 r. wstępnej oceny i określenia dobrego stanu środowiska na podstawie art. 17 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2008/56/WE.

Pozyskiwanie lub śmiertelność/zranienia gatunków nieeksploatowanych w celach handlowych (przyłowy) w wyniku działalności połowowej są omówione w kryterium D1C1.

Fizyczne zakłócenia dna morskiego, w tym skutki dla zbiorowisk bentosowych, wskutek działalności połowowej, są omówione w kryteriach na podstawie wskaźnika 6 (w szczególności kryteriach D6C2 i D6C3) i mają zostać włączone do oceny typów siedlisk bentosowych na podstawie wskaźników 1 i 6.

Specyfikacje i ujednolicone metody monitorowania i oceny

1. Wykaz gatunków eksploatowanych w celach handlowych do stosowania kryteriów w każdym obszarze oceny jest ustanawiany przez państwa członkowskie w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej i aktualizowany dla każdego sześcioletniego okresu oceny, z uwzględnieniem rozporządzenia Rady (WE) nr 199/2008 (1) oraz:

a) wszystkich stad zarządzanych zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1380/2013;

(1) Rozporządzenie Rady (WE) nr 199/2008 z dnia 25 lutego 2008 r. w sprawie ustanowienia wspólnotowych ram gromadzenia danych, zarządzania nimi i ich wykorzystywania w sektorze rybołówstwa oraz w sprawie wspierania doradztwa naukowego w zakresie wspólnej polityki rybołówstwa (Dz.U. L 60 z 5.3.2008, s. 1).

- b) gatunków, w odniesieniu do których uprawnienia do połowów (całkowite dopuszczalne połowy i kwoty) zostały określone przez Radę na podstawie art. 43 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;
- c) gatunków, w odniesieniu do których ustanowiono minimalne rozmiary odniesienia do celów ochrony na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1967/2006;
- d) gatunków objętych planami wieloletnimi zgodnie z art. 9 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013;
- e) gatunków objętych krajowymi planami zarządzania zgodnie z art. 19 rozporządzenia (WE) nr 1967/2006;
- f) wszelkich gatunków ważnych w skali regionalnej lub krajowej dla łódzowego rybołówstwa przybrzeżnego.

Do celów niniejszej decyzji gatunki eksploatowane w celach handlowych, które nie są rodzime w każdym ocenianym obszarze będą wyłączone z wykazu, a więc nie wniosą wkładu w osiągnięcie dobrego stanu środowiska dla wskaźnika 3.

- 2. Rozporządzenie (WE) nr 199/2008 ustanawia zasady dotyczące gromadzenia – w ramach programów wieloletnich – danych biologicznych, technicznych, środowiskowych i społeczno-ekonomicznych dotyczących sektora rybołówstwa oraz zarządzania tymi danymi, które będą wykorzystywane do monitorowania w ramach wskaźnika 3.

- 3. „Populacje” należy rozumieć jako „stada” w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 1380/2013.

- 4. Dla D3C1 i D3C2 stosuje się następujące zasady:

- a) w odniesieniu do stad zarządzanych na podstawie planów wieloletnich zgodnie z art. 9 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, w przypadku połowów wielogatunkowych, docelowe wartości śmiertelności połowowej oraz poziomów biomasy pozwalających uzyskać maksymalny podtrzymywalny połów powinny być zgodne z odpowiednim planem wieloletnim;
- b) w odniesieniu do regionów Morza Śródziemnego i Morza Czarnego można stosować odpowiednie zamienniki.

- 5. Należy stosować następujące metody oceny:

- a) dla D3C1: jeśli oceny ilościowe podające wartości dla *śmiertelności połowowej* nie są dostępne ze względu na braki w dostępnych danych, można zastosować inne zmienne, takie jak stosunek połowu do wskaźnika biomasy („stosunek połów/biomasa”) jako metodę alternatywną. W takich przypadkach należy przyjąć odpowiednią metodę analizy tendencji (np. bieżącą wartość można porównywać z długoterminową historyczną średnią);
- b) dla D3C2: zastosowana wartość progowa powinna być zgodna z art. 2 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013. Jeśli oceny ilościowe podające wartości dla *biomasy stada tarłowego* nie są dostępne ze względu na braki w dostępnych danych, można zastosować inne wskaźniki związane z biomasą, takie jak wydajność połowowa lub wskaźniki liczebności określone w badaniu („stosunek połów/biomasa”) jako metodę alternatywną. W takich przypadkach należy przyjąć odpowiednią metodę analizy tendencji (np. bieżącą wartość można porównywać z długoterminową historyczną średnią);
- c) D3C3 odzwierciedla, iż zdrowe populacje gatunków charakteryzują się wysokim odsetkiem starych, dużych osobników. Odpowiednie właściwości są następujące:

- (i) przekrój wielkościowy osobników w populacji, wyrażony jako:

- udział ryb o wielkości ciała większej niż średnia wielkość przy osiągnięciu dojrzałości płciowej, lub

- rozmieszczenie w każdej populacji ryb o długości w 95. percentylu, jak zaobserwowane na statku badawczym lub podczas innych badań;

- (ii) skutki genetyczne eksploatacji gatunków, takie jak wielkość przy osiągnięciu dojrzałości płciowej, gdy jest to stosowne i wykonalne.

Inne wskaźniki dotyczące odpowiednich właściwości mogą być stosowane po dokonaniu dalszego naukowego i technicznego opracowania tego kryterium.

Jednostki miary dla kryteriów:

- D3C1: roczna wartość wskaźnika śmiertelności połowowej,
- D3C2: biomasa w tonach (t) lub liczba osobników danego gatunku, z wyjątkiem sytuacji, gdy inne wskaźniki stosuje się zgodnie z pkt 5 lit. b),
- D3C3: w punkcie 5 lit. c): dla (i) turet pierwsze: odsetek (%) lub liczba dla (i), turet drugie: długość w centymetrach (cm), oraz dla (ii): długość w centymetrach (cm).

Wskaźnik 5

Do minimum ogranicza się eutrofizację wywołaną przez działalność człowieka, a w szczególności jej niekorzystne skutki, takie jak utrata różnorodności biologicznej, degradacja ekosystemu, szkodliwe zakwity glonów oraz niedobór tlenu w dolnych partiach wód

Odnośne presje: napływ składników pokarmowych; napływ materii organicznej

Kryteria, w tym elementy kryteriów, i standardy metodologiczne

Elementy kryteriów	Kryteria	Standardy metodologiczne
<p>Składniki pokarmowe w słupie wody: rozpuszczony azot nieorganiczny (DIN), azot całkowity (TN), rozpuszczony fosfor nieorganiczny (DIP), fosfor całkowity (TP).</p> <p>W obrębie wód przybrzeżnych, jak stosowane na podstawie dyrektywy 2000/60/WE.</p> <p>Poza wodami przybrzeżnymi, państwa członkowskie mogą zdecydować, na poziomie regionalnym lub podregionalnym, by nie używać jednego lub kilku z tych składników odżywczych.</p>	<p>D5C1 – podstawowe:</p> <p>Stężenia składników odżywczych nie są na poziomach, które wskazują na negatywne skutki eutrofizacji.</p> <p>Wartości progowe są następujące:</p> <p>a) w odniesieniu do wód przybrzeżnych, wartości ustanowione zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE;</p> <p>b) poza wodami przybrzeżnymi, wartości spójne z wartościami dla wód przybrzeżnych na podstawie dyrektywy 2000/60/WE. Państwa członkowskie ustanawiają te wartości w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej.</p>	<p>Skala oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> — w obrębie wód przybrzeżnych, jak stosowane na podstawie dyrektywy 2000/60/WE. — poza wodami przybrzeżnymi podregionu lub podregionu w razie potrzeby podzielone przez granice krajowe. <p>Zastosowanie kryteriów:</p> <p>Zakres, w jakim osiągnięto dobry stan środowiska dla każdego ocenianego obszaru podaje się w następujący sposób:</p> <p>a) wartości uzyskane dla każdego zastosowanego kryterium oraz szacunkowy zasięg ocenianego obszaru, na którym ustalone wartości progowe zostały osiągnięte;</p> <p>b) w odniesieniu do wód przybrzeżnych, kryteria te są stosowane zgodnie z wymogami dyrektywy 2000/60/WE w celu stwierdzenia, czy jednolita część wód podlega eutrofizacji⁽¹⁾;</p> <p>c) poza wodami przybrzeżnymi szacunkowy zasięg obszaru (jako odsetek (%), który nie podlega eutrofizacji (jak wskazują wyniki wszystkich zastosowanych kryteriów, zintegrowanych w sposób uzgodniony w miarę możliwości na szczeblu unijnym, a co najmniej na szczeblu regionalnym lub podregionalnym).</p>
Chlorofil A w słupie wody	<p>D5C2 – podstawowe:</p> <p>Stężenia chlorofilu A nie są na poziomach, które wskazują na negatywne skutki nadmiaru substancji biogenych.</p> <p>Wartości progowe są następujące:</p> <p>a) w odniesieniu do wód przybrzeżnych, wartości ustanowione zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE;</p> <p>b) poza wodami przybrzeżnymi, wartości spójne z wartościami dla wód przybrzeżnych na podstawie dyrektywy 2000/60/WE. Państwa członkowskie ustanawiają te wartości w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej.</p>	<p>b) w odniesieniu do wód przybrzeżnych, kryteria te są stosowane zgodnie z wymogami dyrektywy 2000/60/WE w celu stwierdzenia, czy jednolita część wód podlega eutrofizacji⁽¹⁾;</p> <p>c) poza wodami przybrzeżnymi szacunkowy zasięg obszaru (jako odsetek (%), który nie podlega eutrofizacji (jak wskazują wyniki wszystkich zastosowanych kryteriów, zintegrowanych w sposób uzgodniony w miarę możliwości na szczeblu unijnym, a co najmniej na szczeblu regionalnym lub podregionalnym).</p>
Szkodliwe zakwity planktonu (np. sinic) w słupie wody	<p>D5C3 – drugorzędne:</p> <p>Liczba, zasięg przestrzenny i czas trwania szkodliwych zakwitów planktonu nie są na poziomach, które wskazują na negatywne skutki nadmiaru substancji biogenych.</p>	<p>Poza wodami przybrzeżnymi stosowanie kryteriów drugorzędnych jest uzgadniane na poziomie regionalnym lub podregionalnym.</p>

Elementy kryteriów	Kryteria	Standardy metodologiczne
Granica strefy eufotycznej (przejrzystość) słupa wody	<p>Państwa członkowskie ustanawiają wartości progowe dla tych poziomów w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej.</p> <p>D5C4 – drugorzędne:</p> <p>Granica strefy eufotycznej (przejrzystość) słupa wody nie została obniżona, w związku ze wzrostem ilości glonów zawieszonych w toni wodnej, do poziomu, który wskazuje na negatywne skutki nadmiaru substancji biogennych.</p> <p>Wartości progowe są następujące:</p> <p>a) w odniesieniu do wód przybrzeżnych, wartości ustanowione zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE;</p> <p>b) poza wodami przybrzeżnymi, wartości spójne z wartościami dla wód przybrzeżnych na podstawie dyrektywy 2000/60/WE. Państwa członkowskie ustanawiają te wartości w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej.</p>	<p>Wyniki tych ocen wnoszą również wkład w oceny siedlisk gatunków pelagicznych w ramach wskaźnika 1 w następujący sposób:</p> <p>— rozkład i szacunkowy zasięg obszaru (jako odsetek (%)), który podlega eutrofizacji w słupie wody (co wskazuje, czy progi wartości dla kryteriów D5C2, D5C3 i D5C4, kiedy są one stosowane, zostały osiągnięte).</p> <p>Wyniki tych ocen wnoszą również wkład w oceny siedlisk bentosowych w ramach wskaźników 1 i 6 w następujący sposób:</p> <p>— rozkład i szacunkowy zasięg obszaru (jako odsetek (%)), który podlega eutrofizacji na dnie morskim (co wskazuje, czy progi wartości dla kryteriów D5C4, D5C5, D5C6, D5C7 i D5C8 kiedy są one stosowane, zostały osiągnięte).</p>
Stężenie rozpuszczonego tlenu na dnie słupa wody	<p>D5C5 – podstawowe (można je zastąpić przez D5C8):</p> <p>Stężenie rozpuszczonego tlenu nie zostało obniżone do poziomu, który wskazuje na negatywne skutki nadmiaru substancji biogennych dla siedlisk bentosowych (w tym powiązanych gatunków fauny i flory oraz gatunków mobilnych) lub inne skutki eutrofizacji.</p> <p>Wartości progowe są następujące:</p> <p>a) w odniesieniu do wód przybrzeżnych, wartości ustanowione zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE;</p> <p>b) poza wodami przybrzeżnymi, wartości spójne z wartościami dla wód przybrzeżnych na podstawie dyrektywy 2000/60/WE. Państwa członkowskie ustanawiają te wartości w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej.</p>	
Opportunisticzne glony makroskopowe siedlisk bentosowych	<p>D5C6 – drugorzędne:</p> <p>Liczebność oportunistycznych glonów makroskopowych nie znajduje się na poziomach, które wskazują na negatywne skutki nadmiaru substancji biogennych.</p> <p>Wartości progowe są następujące:</p> <p>a) w odniesieniu do wód przybrzeżnych, wartości ustanowione zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE;</p> <p>b) jeżeli to kryterium będzie się odnosiło do wód poza wodami przybrzeżnymi, wartości spójne z wartościami dla wód przybrzeżnych na podstawie dyrektywy 2000/60/WE. Państwa członkowskie ustanawiają te wartości w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej.</p>	

Elementy kryteriów	Kryteria	Standardy metodologiczne
Skupiska makrofitów (wieloletnich wodorostów morskich i gatunków trawy morskiej np. morskoczynowców, zostery i <i>Posidonia oceanica</i>) siedlisk bentosowych	<p>D5C7 – drugorzędne:</p> <p>Skład gatunkowy i względne rozpowszechnienie lub głębokość dystrybucji skupisk makrofitów osiągają wartości, które wskazują na brak negatywnych skutków nadmiaru substancji biogenych, w tym poprzez zmniejszenie przejrzystości wody w następujący sposób:</p> <p>a) w odniesieniu do wód przybrzeżnych, wartości ustanowione zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE;</p> <p>b) jeżeli to kryterium będzie się odnosiło do wód poza wodami przybrzeżnymi, wartości spójne z wartościami dla wód przybrzeżnych na podstawie dyrektywy 2000/60/WE. Państwa członkowskie ustanawiają te wartości w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej.</p>	
Zbiorowiska makrofauny siedlisk bentosowych	<p>D5C8 – drugorzędne (z wyjątkiem sytuacji, kiedy jest stosowane zamiast D5C5):</p> <p>Skład gatunkowy i względne rozpowszechnienie skupisk makrofauny osiągają wartości, które wskazują na brak negatywnych skutków nadmiaru substancji biogenych i organicznych, w następujący sposób:</p> <p>a) w odniesieniu do wód przybrzeżnych, wartości dla bentosowych biologicznych elementów jakości ustanowione zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE;</p> <p>b) poza wodami przybrzeżnymi, wartości spójne z wartościami dla wód przybrzeżnych na podstawie dyrektywy 2000/60/WE. Państwa członkowskie ustanawiają te wartości w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej.</p>	

(¹) Dokumenty zawierające wytyczne opublikowane w ramach wspólnej strategii wdrażania dyrektywy 2000/60/WE mogą mieć znaczenie dla tej oceny (np. dokument nr 13 – „Overall Approach to the Classification of Ecological Status and Ecological Potential” [ogólne podejście do klasyfikacji stanu ekologicznego oraz potencjału ekologicznego] i dokument nr 23 – Eutrophication Assessment in the Context of European Water Policies [ocena eutrofizacji w kontekście europejskiej polityki wodnej]).

Specyfikacje i ujednolicone metody monitorowania i oceny

1. W odniesieniu do wód przybrzeżnych elementy kryteriów są wybierane zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE.
2. Dla D5C2 i D5C3 państwa członkowskie mogą ponadto korzystać ze składu i liczebności gatunków fitoplanktonu.
3. Informacje na temat dróg (powietrznych, lądowych lub morskich) dostawania się składników odżywczych do środowiska morskiego są gromadzone, jeśli jest to możliwe.
4. Monitoring poza wodami przybrzeżnymi może nie być konieczny ze względu na niskie ryzyko, takie jak w przypadku, gdy wartości progowe zostały osiągnięte w wodach przybrzeżnych, przy uwzględnieniu ilości składników odżywczych wprowadzanych z powietrza, wód morskich, w tym wód przybrzeżnych i źródeł o charakterze transgranicznym.
5. Oceny na podstawie dyrektywy 2000/60/WE powinny być wykorzystywane do ocen poszczególnych kryteriów w wodach przybrzeżnych.
6. Wartości ustanowione zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE powinny odnosić się do tych określonych przez interkalibrację na podstawie decyzji Komisji 2013/480/UE (¹), lub do tych ustalonych w przepisach krajowych zgodnie z art. 8 dyrektywy 2000/60/WE i jej załącznikiem V. Należy je rozumieć jako „granice stanów dobrego/umiarkowanego” dla współczynników jakości ekologicznej.
7. Skład gatunkowy rozumiany jest jako odnoszący się do najniższego poziomu taksonomicznego odpowiedniego do oceny.

(¹) Decyzja Komisji 2013/480/UE z dnia 20 września 2013 r. ustanawiająca, na podstawie dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, wartości liczbowe do celów klasyfikacji w systemach monitorowania państw członkowskich będące wynikiem ćwiczenia interkalibracyjnego, i uchylająca decyzję 2008/915/WE (Dz.U. L 266 z 8.10.2013, s. 1).

Jednostki miary dla kryteriów:

- D5C1: stężenia składników odżywczych w mikromolach na litr ($\mu\text{mol/l}$),
- D5C2: stężenia chlorofilu A (biomasa) w mikrogramach na litr ($\mu\text{g/l}$),
- D5C3: zakwity planktonu w liczbie przypadków, czasie trwania w dniach i zasięgu przestrzennym w kilometrach kwadratowych (km^2) rocznie,
- D5C4: granica strefy eufotycznej podana jako głębokość w metrach (m),
- D5C5: stężenie rozpuszczonego tlenu na dnie słupa wody w miligramach na litr (mg/l),
- D5C6: współczynnik jakości ekologicznej dla liczebności glonów makroskopowych lub zakres przestrzenny. Zakres negatywnych skutków w kilometrach kwadratowych (km^2) lub jako odsetek (%) ocenianego obszaru,
- D5C7: współczynnik jakości ekologicznej dla ocen składu i względnej liczebności gatunków lub maksymalnej głębokości wzrostu makrofitów. Zakres negatywnych skutków w kilometrach kwadratowych (km^2) lub jako odsetek (%) ocenianego obszaru,
- D5C8: współczynnik jakości ekologicznej dla ocen składu i względnej liczebności gatunków. Zakres negatywnych skutków w kilometrach kwadratowych (km^2) lub jako odsetek (%) ocenianego obszaru,

W stosownych przypadkach państwa członkowskie stosują jednostki lub współczynniki jakości ekologicznej przewidziane w dyrektywie 2000/60/WE.

Wskaźnik 6

Integralność dna morskiego utrzymuje się na poziomie gwarantującym ochronę struktury i funkcji ekosystemów oraz brak niekorzystnego wpływu zwłaszcza na ekosystemy bentosowe

Odnośne presje: Straty fizyczne (spowodowane stałą zmianą substratów dna morskiego lub jego morfologii i ekstrakcją substratów dna morskiego); zakłócenia fizyczne dna morskiego (tymczasowe lub odwracalne)

Kryteria, w tym elementy kryteriów, i standardy metodologiczne

Elementy kryteriów	Kryteria	Standardy metodologiczne
Straty fizyczne dna morskiego (w tym obszary w paśmie pływów).	D6C1 – podstawowe: Zasięg przestrzenny i rozkład strat fizycznych (trwała zmiana) naturalnego dna morskiego.	Skala oceny: Jak stosowana w przypadku oceny ogólnych typów siedlisk bentosowych w ramach wskaźników 1 i 6.
Fizyczne zakłócenia dna morskiego (w tym obszary w paśmie pływów).	D6C2 – podstawowe: Zasięg przestrzenny i rozkład presji fizycznych zakłóceń dna morskiego.	Zastosowanie kryteriów: Wyniki oceny kryterium D6C1 (rozkład i oszacowanie rozmiarów strat fizycznych) są wykorzystywane do oceny kryteriów D6C4 i D7C1.
Ogólne typy siedlisk bentosowych lub inne typy siedlisk, jak stosowane w przypadku wskaźników 1 i 6.	D6C3 – podstawowe: Zasięg przestrzenny każdego typu siedliska, na które wywierany jest negatywny wpływ poprzez zmianę jego struktury biotycznej i abiotycznej i jej funkcji (np. w formie zmian w składzie gatunków, a także ich względnej liczebności, braku szczególnie delikatnych lub wrażliwych gatunków lub gatunków zapewniających kluczową funkcję, rozmiaru struktury gatunków) poprzez fizyczne zakłócenia. Państwa członkowskie ustanawiają wartości progu dla negatywnych skutków zakłóceń fizycznych w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej.	Wyniki oceny kryterium D6C2 (rozkład i oszacowanie zakresu presji zakłóceń fizycznych) są wykorzystywane do oceny kryterium D6C3. Wyniki oceny kryterium D6C3 (oszacowanie zasięgu negatywnych skutków zakłóceń fizycznych na typ siedliska w każdym ocenianym obszarze) wnoszą wkład w ocenę kryterium D6C5.

Kryteria D6C1, D6C2 i D6C3 odnoszą się wyłącznie do presji „straty fizyczne” i „zakłócenia fizyczne” oraz ich oddziaływania, podczas gdy kryteria D6C4 i D6C5 dotyczą całościowej oceny wskaźnika 6, wraz z siedliskami bentosowymi w ramach wskaźnika 1. Kryteria D6C4 i D6C5 są przedstawione w części II niniejszego załącznika.

Specyfikacje i ujednolicone metody monitorowania i oceny

1. W odniesieniu do metod monitorowania:
 - a) dla D6C1 oceniane będą trwałe zmiany w dnie morskim spowodowane różnymi rodzajami działalności człowieka (w tym trwałe zmiany naturalnych substratów dna morskiego lub morfologii poprzez fizyczną restrukturyzację, rozwój infrastruktury i utratę substratów poprzez ekstrakcję materiałów z dna morskiego);
 - b) dla D6C2 oceniane będą fizyczne zakłócenia spowodowane różnymi rodzajami działalności człowieka (takimi jak połowy włokami dennymi);
 - c) dla wód przybrzeżnych wykorzystywane będą dane dotyczące hydromorfologii oraz odpowiednie oceny przeprowadzone zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE. Poza wodami przybrzeżnymi dane mogą pochodzić z mapowania infrastruktury oraz licencjonowanych miejsc ekstrakcji.
2. W odniesieniu do metod oceny dane powinny być agregowane, aby:
 - a) D6C1 oceniane było jako obszar utracony w odniesieniu do całkowitego rozmiaru wszystkich naturalnych siedlisk bentosowych w ocenianym obszarze (np. poprzez zakres zmian antropogenicznych);
 - b) D6C3 oceniane było w stosunku do całkowitego naturalnego zasięgu każdego typu ocenianych siedlisk bentosowych.
3. Straty fizyczne rozumiane są jako trwała zmiana dna morskiego, która trwa lub oczekuje się, że będzie trwać przez okres dwóch cykli gospodarczych (12 lat) lub większej ich liczby.
4. Zakłócenia fizyczne rozumiane są jako zmiana dna morskiego, która może się cofnąć, jeśli działalność powodująca presję zakłóceń ustanie.
5. Dla D6C3 skład gatunkowy rozumiany jest jako odnoszący się do najniższego poziomu taksonomicznego odpowiedniego do oceny.

Jednostki miary dla kryteriów:

- D6C1: zasięg ocenianego obszaru fizycznie utracony w kilometrach kwadratowych (km²),
- D6C2: zasięg ocenianego obszaru fizycznie zakłócony w kilometrach kwadratowych (km²),
- D6C3: zasięg każdego typu siedliska negatywnie dotkniętego w kilometrach kwadratowych (km²) lub jako odsetek (%) całkowitego naturalnego zasięgu siedliska na ocenianym obszarze.

Wskaźnik 7

Trwała zmiana warunków hydrograficznych nie ma niekorzystnego wpływu na ekosystemy morskie

Oдноśne presje: Straty fizyczne (spowodowane stałą zmianą substratów dna morskiego lub jego morfologii lub ekstrakcją substratów dna morskiego); Zmiany warunków hydrologicznych

Kryteria, w tym elementy kryteriów, i standardy metodologiczne

Elementy kryteriów	Kryteria	Standardy metodologiczne
Zmiany hydrograficzne dna morskiego i słupa wody (w tym obszary w paśmie pływów).	D7C1 – drugorzędne: Zasięg przestrzenny i rozkład trwałych zmian warunków hydrograficznych (np. zmian aktywności fal, prądów, zasolenia, temperatury) dna morskiego i słupa wody związanych w szczególności z fizyczną utratą (!) naturalnego dna morskiego.	Skala oceny: Jak stosowana w przypadku oceny ogólnych typów siedlisk bentosowych w ramach wskaźników 1 i 6. Zastosowanie kryteriów: Wyniki oceny kryterium D7C1 (rozkład i oszacowanie zasięgu zmian hydrograficznych) są wykorzystywane do oceny kryterium D7C2.
Ogólne typy siedlisk bentosowych lub inne typy siedlisk, jak stosowane dla wskaźników 1 i 6.	D7C2 – drugorzędne: Zasięg przestrzenny każdego negatywnie dotkniętego siedliska bentosowego (właściwości fizyczne i hydrograficzne oraz związane z nimi zbiorowiska biologiczne) ze względu na stałe zmiany warunków hydrograficznych.	

Elementy kryteriów	Kryteria	Standardy metodologiczne
	Państwa członkowskie ustanawiają wartości progowe dla negatywnych skutków trwałych zmian warunków hydrograficznych w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej.	Wyniki oceny kryterium D7C2 (oszacowanie zasięgu negatywnych skutków na typ siedliska w każdym ocenianym obszarze) wnoszą wkład w ocenę kryterium D6C5.

(¹) Straty fizyczne są rozumiane zgodnie z pkt 3 specyfikacji na podstawie wskaźnika 6.

Specyfikacje i ujednolicone metody monitorowania i oceny

1. W odniesieniu do metod monitorowania i oceny:

- a) monitorowanie powinno dotyczyć głównie zmian związanych z rozwojem infrastruktury na wybrzeżu lub na obszarach morskich;
- b) hydrodynamiczne modele oceny oddziaływania na środowisko, jeśli są wymagane, zatwierdzone przy pomocy pomiarów w terenie lub innych odpowiednich źródeł informacji, stosuje się do oceny zakresu skutków każdego z przedsięwzięć dotyczących rozwoju infrastruktury;
- c) dla wód przybrzeżnych wykorzystywane będą dane dotyczące hydromorfologii oraz odpowiednie oceny przeprowadzone zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE.

2. W odniesieniu do metod oceny dane powinny być agregowane, aby:

- a) D7C1 oceniane było w stosunku do całkowitego naturalnego zasięgu wszystkich siedlisk w ocenianym obszarze;
- b) D7C2 oceniane było w stosunku do całkowitego naturalnego zasięgu każdego typu ocenianych siedlisk bentosowych.

Jednostki miary dla kryteriów:

- D7C1: zasięg ocenianego obszaru hydrograficznie zmienionego w kilometrach kwadratowych (km²),
- D7C2: zasięg każdego typu siedliska negatywnie dotkniętego w kilometrach kwadratowych (km²) lub jako odsetek (%) całkowitego naturalnego zasięgu siedliska na ocenianym obszarze.

Wskaźnik 8

Stężenie substancji zanieczyszczających utrzymuje się na poziomie, który nie wywołuje skutków charakterystycznych dla zanieczyszczenia

Odnośne presje: Wprowadzenie innych substancji (np. substancji syntetycznych, substancji niesyntetycznych, radionuklidów)

Kryteria, w tym elementy kryteriów, i standardy metodologiczne

Elementy kryteriów	Kryteria	Standardy metodologiczne
1) Na wodach przybrzeżnych i terytorialnych: a) Substancje zanieczyszczające wybrane zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE: (i) substancje zanieczyszczające, dla których określono środowiskowe normy jakości w części A załącznika I do dyrektywy 2008/105/WE; (ii) specyficzne dla dorzecza zanieczyszczenia wód na podstawie załącznika VIII do dyrektywy 2000/60/WE, w wodach przybrzeżnych;	D8C1 – podstawowe: W obrębie wód przybrzeżnych i terytorialnych, stężenia substancji zanieczyszczających nie przekraczają następujących wartości progowych: a) w odniesieniu do substancji zanieczyszczających określonych w pkt 1 lit. a) elementów kryteriów, wartości ustalone zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE;	Skala oceny: — w obrębie wód przybrzeżnych i terytorialnych, jak stosowane na podstawie dyrektywy 2000/60/WE, — poza wodami terytorialnymi podrejonu regionu lub podregionu w razie potrzeby podzielone przez granice krajowe.

Elementy kryteriów	Kryteria	Standardy metodologiczne
<p>b) dodatkowe substancje zanieczyszczające, w stosownych przypadkach, takie jak ze źródeł oddalonych od brzegu, które nie zostały już określone w lit. a), i które mogą powodować efekty zanieczyszczenia w regionie lub podregionie. Państwa członkowskie sporządzają wykaz substancji zanieczyszczających w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej.</p> <p>2) Poza wodami terytorialnymi:</p> <p>a) substancje zanieczyszczające, o których mowa w pkt 1, jeśli mogą one nadal powodować efekty zanieczyszczenia;</p> <p>b) dodatkowe substancje zanieczyszczające, w stosownych przypadkach, które nie zostały już określone w pkt 2 lit. a), i które mogą powodować efekty zanieczyszczenia w regionie lub podregionie. Państwa członkowskie sporządzają wykaz substancji zanieczyszczających w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej.</p>	<p>b) jeśli substancje zanieczyszczające, o których mowa w lit. a) są mierzone w macierzy, dla której nie ustalono żadnej wartości na podstawie dyrektywy 2000/60/WE, stężenia tych substancji zanieczyszczających w tej macierzy są określane przez państwa członkowskie w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej;</p> <p>c) dla dodatkowych substancji zanieczyszczających wybranych na podstawie pkt 1 lit. b) elementów kryteriów, stężenia dla określonych macierzy (woda, osady lub fauna i flora), które mogą powodować efekty zanieczyszczenia. Państwa członkowskie określają te stężenia w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej, biorąc pod uwagę ich stosowanie w obrębie i na zewnątrz wód przybrzeżnych i terytorialnych.</p> <p>Poza wodami terytorialnymi, stężenia substancji zanieczyszczających nie przekraczają następujących wartości progowych:</p> <p>a) w odniesieniu do substancji zanieczyszczających wybranych na podstawie pkt 2 lit. a) elementów kryteriów, wartości stosowane w wodach przybrzeżnych i terytorialnych;</p> <p>b) dla substancji zanieczyszczających wybranych na podstawie pkt 2 lit. b) elementów kryteriów, stężenia dla określonych macierzy (woda, osady lub fauna i flora), które mogą powodować efekty zanieczyszczenia. Państwa członkowskie ustanawiają te stężenia w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej.</p>	<p><i>Zastosowanie kryteriów:</i></p> <p>Zakres, w jakim osiągnięto dobry stan środowiska dla każdego ocenianego obszaru podaje się w następujący sposób:</p> <p>a) dla każdej substancji zanieczyszczającej zgodnie z kryterium D8C1, jej stężenie, zastosowaną macierz (wodę, osady lub faunę i florę), czy wyznaczone wartości progowe zostały osiągnięte i odsetek ocenianych substancji zanieczyszczających, które osiągnęły wartości progowe, w tym ze wskazaniem odrębnie substancji zachowujących się jak wszechobecne, trwałe, biokumulujące się i toksyczne substancje organiczne (u-PBT), jak określono w art. 8a ust. 1 lit. a) dyrektywy 2008/105/WE;</p> <p>b) dla każdego gatunku ocenianego na podstawie kryterium D8C2, szacunkową liczebność jego negatywnie dotkniętej populacji na ocenianym obszarze;</p> <p>c) dla każdego siedliska ocenianego na podstawie kryterium D8C2, szacunkowy zasięg negatywnie dotkniętego obszaru na ocenianym obszarze;</p> <p>Stosowanie kryterium D8C2 do ogólnej oceny dobrego stanu środowiska dla wskaźnika 8 jest uzgadniane na poziomie regionalnym lub podregionalnym.</p> <p>Wyniki oceny kryterium D8C2, w stosownych przypadkach, wniosą również wkład do ocen w oparciu o wskaźniki 1 i 6.</p>
<p>Gatunki i siedliska zagrożone zanieczyszczeniem.</p> <p>Państwa członkowskie ustanawiają wykaz gatunków i odpowiednich tkanek, które zostaną poddane ocenie oraz siedlisk, poprzez współpracę na szczeblu regionalnym lub podregionalnym.</p>	<p>D8C2 – drugorzędne:</p> <p>Zdrowie gatunków i stan siedlisk (takie jak ich skład gatunkowy i względna liczebność w lokalizacjach długotrwale zanieczyszczonych) nie zostały negatywnie dotknięte z powodu substancji zanieczyszczających, w tym poprzez skutki kumulacyjne i synergiczne.</p> <p>Państwa członkowskie określają te negatywne skutki i ich wartości progowe w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej.</p>	
<p>Znaczące zanieczyszczenia o charakterze nagłym z udziałem substancji zanieczyszczających, zdefiniowanych w art. 2 pkt 2 dyrektywy 2005/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽¹⁾, w tym ropy naftowej i podobnych składników.</p>	<p>D8C3 – podstawowe:</p> <p>Zasięg przestrzenny i czas trwania znaczących zanieczyszczeń o charakterze nagłym jest minimalizowany.</p>	<p><i>Skala oceny:</i></p> <p>Na szczeblu regionalnym lub lokalnym, podzielone w razie potrzeby przez granice krajowe.</p>

Elementy kryteriów	Kryteria	Standardy metodologiczne
		<p><i>Zastosowanie kryteriów:</i></p> <p>Zakres, w jakim osiągnięto dobry stan środowiska dla każdego ocenianego obszaru podaje się w następujący sposób:</p> <ul style="list-style-type: none"> — szacunkową ocenę całkowitego zasięgu przestrzennego znaczących zanieczyszczeń o charakterze nagłym i ich dystrybucji oraz całkowity czas ich trwania dla każdego roku. <p>Kryterium to należy stosować do uruchomienia oceny kryterium D8C4.</p>
<p>Gatunki z grup gatunków wymienionych w tabeli 1 części II i ogólne typy siedlisk bentosowych wymienione w tabeli 2 części II.</p>	<p>D8C4 – drugorzędne (do stosowania w przypadku wystąpienia znaczących zanieczyszczeń o charakterze nagłym):</p> <p>Negatywne skutki znaczących zanieczyszczeń o charakterze nagłym na zdrowie gatunków i stan siedlisk (takie jak ich skład gatunkowy i względna liczebność) są minimalizowane i w miarę możliwości eliminowane.</p>	<p><i>Skala oceny:</i></p> <p>Jak stosowana w przypadku oceny grup gatunków lub ogólnych typów siedlisk bentosowych w ramach wskaźników 1 i 6.</p> <p><i>Zastosowanie kryteriów:</i></p> <p>Wyniki oceny kryterium D8C4 wnoszą wkład, w przypadku gdy łączne skutki przestrzenne i czasowe są znaczące, do oceny na podstawie wskaźników 1 i 6 poprzez dostarczenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) danych na temat szacunkowej liczebności każdego z gatunków, który został negatywnie dotknięty; b) danych na temat zasięgu każdego z ogólnych typów siedlisk, który został negatywnie dotknięty; <p>Stosowanie kryterium D8C4 do ogólnej oceny dobrego stanu środowiska dla wskaźnika 8 jest uzgadniane na poziomie regionalnym lub podregionalnym.</p>

(⁴) Dyrektywa 2005/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie zanieczyszczenia pochodzącego ze statków oraz wprowadzenia sankcji, w tym sankcji karnych, za przestępstwa związane z zanieczyszczeniami (Dz.U. L 255 z 30.9.2005, s. 11).

Specyfikacje i ujednolicone metody monitorowania i oceny

1. W odniesieniu do elementów kryteriów na podstawie D8C1 wybór, zgodnie z pkt 1 lit. b) i pkt 2 lit. b), dodatkowych substancji zanieczyszczających, które mogą powodować efekty zanieczyszczenia, opiera się na ocenie ryzyka. W odniesieniu do tych substancji zanieczyszczających, macierz i wartości progowe stosowane przy ocenie są reprezentatywne dla najbardziej wrażliwych gatunków i dróg narażenia, w tym narażenia na zagrożenia dla zdrowia ludzkiego poprzez łańcuch żywnościowy.
2. Do celów niniejszej decyzji:
 - a) kryterium D8C1: do oceny substancji zanieczyszczających w wodach przybrzeżnych i terytorialnych, państwa członkowskie monitorują substancje zanieczyszczające zgodnie z wymogami dyrektywy 2000/60/WE i korzystają z ocen na podstawie tej dyrektywy, jeżeli są one dostępne. Informacje na temat dróg (powietrznych, lądowych lub morskich) dostawiania się substancji zanieczyszczających do środowiska morskiego są gromadzone, jeśli jest to możliwe;
 - b) kryteria D8C2 i D8C4: biomarkery lub właściwości demograficzne populacji (np. wskaźniki płodności, przeżywalności, umieralności i zdolności reprodukcyjnej) mogą być przydatne do oceny skutków zdrowotnych;
 - c) kryteria D8C3 i D8C4: do celów niniejszej decyzji monitorowanie organizuje się w razie potrzeby z chwilą wystąpienia znaczących zanieczyszczeń o charakterze nagłym, raczej niż miałyby ono stanowić część regularnego programu monitorowania na podstawie art. 11 dyrektywy 2008/56/WE;
 - d) kryterium D8C3: państwa członkowskie identyfikują źródła znaczących zanieczyszczeń o charakterze nagłym, jeśli jest to możliwe. Do tego celu mogą one korzystać z monitorowania satelitarne Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Morskiego.

3. Substancje zanieczyszczające powinny być rozumiane jako odniesienia do pojedynczych substancji lub grup substancji. Dla spójności w zakresie sprawozdawczości, grupowanie substancji musi zostać uzgodnione na poziomie unijnym.
4. Skład gatunkowy rozumiany jest jako odnoszący się do najniższego poziomu taksonomicznego odpowiedniego do oceny.

Jednostki miary dla kryteriów:

- D8C1: stężenia substancji zanieczyszczających w mikrogramach na litr ($\mu\text{g/l}$) dla wody, w mikrogramach na kilogram ($\mu\text{g/kg}$) suchej masy dla osadu i w mikrogramach na kilogram ($\mu\text{g/kg}$) mokrej masy dla fauny i flory,
- D8C2: liczebność (liczba sztuk lub innych odpowiednich jednostek, jak uzgodniono na poziomie regionalnym lub podregionalnym) w podziale na negatywnie dotknięte gatunki; zakres w kilometrach kwadratowych (km^2) negatywnie dotkniętych ogólnych typów siedlisk,
- D8C3: czas trwania w dniach i zasięg przestrzenny w kilometrach kwadratowych (km^2) znaczących zanieczyszczeń o charakterze nagłym rocznie,
- D8C4: liczebność (liczba sztuk lub innych odpowiednich jednostek, jak uzgodniono na poziomie regionalnym lub podregionalnym) w podziale na negatywnie dotknięte gatunki; zakres w kilometrach kwadratowych (km^2) negatywnie dotkniętych ogólnych typów siedlisk.

Wskaźnik 9

Poziom substancji zanieczyszczających w rybach i owocach morza przeznaczonych do spożycia przez ludzi nie przekracza poziomów ustanowionych w prawodawstwie Unii ani innych odpowiednich norm

Odnosna presja: Wprowadzenie substancji niebezpiecznych

Kryteria, w tym elementy kryteriów, i standardy metodologiczne

Elementy kryteriów	Kryteria	Standardy metodologiczne
<p>Substancje zanieczyszczające wymienione w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1881/2006.</p> <p>Do celów niniejszej decyzji państwa członkowskie mogą zdecydować o nieuwzględnieniu substancji zanieczyszczających z rozporządzenia (WE) nr 1881/2006, w przypadku gdy jest to uzasadnione na podstawie oceny ryzyka.</p> <p>Państwa członkowskie mogą ocenić dodatkowe substancje zanieczyszczające, które nie zostały uwzględnione w rozporządzeniu (WE) nr 1881/2006. Państwa członkowskie sporządzają wykaz tych dodatkowych substancji zanieczyszczających w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej.</p> <p>Państwa członkowskie ustanawiają wykaz gatunków i odpowiednich tkanek, które zostaną poddane ocenie zgodnie z warunkami określonymi w „specyfikacjach”. Mogą one współpracować na poziomie regionalnym lub podregionalnym przy sporządzaniu tego wykazu gatunków i odpowiednich tkanek.</p>	<p>D9C1 – podstawowe:</p> <p>Poziom substancji zanieczyszczających w tkankach jadalnych (mięśniach, wątrobie, ikrze, mięsie lub innych częściach miękkich) ryb i owoców morza (w tym ryb, skorupiaków, mięczaków, szkarłupni, wodorostów morskich i innych morskich roślin) złowionych lub zebranych w naturze (z wyłączeniem ryb z marikultury) nie przekracza:</p> <p>a) w odniesieniu do substancji zanieczyszczających wymienionych w rozporządzeniu (WE) nr 1881/2006 najwyższe dopuszczalne poziomy ustanowione w tym rozporządzeniu, które są wartościami progowymi do celów niniejszej decyzji;</p> <p>b) dla dodatkowych zanieczyszczeń, niewymienionych w rozporządzeniu (WE) nr 1881/2006, wartości progowe, które państwa członkowskie ustalą w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej.</p>	<p>Skala oceny:</p> <p>Obszar połowu lub produkcji zgodnie z art. 38 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1379/2013⁽¹⁾.</p> <p>Zastosowanie kryteriów:</p> <p>Zakres, w jakim osiągnięto dobry stan środowiska dla każdego ocenianego obszaru podaje się w następujący sposób:</p> <ul style="list-style-type: none"> — dla każdej substancji zanieczyszczającej, jej stężenie w żywności pochodzenia morskiego, zastosowana macierz (gatunki i tkanki), czy ustalone wartości progowe zostały osiągnięte oraz odsetek ocenionych substancji zanieczyszczających, które osiągnęły swoje wartości progowe.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1379/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury, zmieniające rozporządzenia Rady (WE) nr 1184/2006 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 104/2000 (Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 1).

Specyfikacje i ujednolicone metody monitorowania i oceny

1. Jeżeli państwa członkowskie ustanawiają wykaz gatunków, który ma być wykorzystywany w ramach D9C1, odnośne gatunki powinny:
 - a) być odpowiednie dla danego regionu lub podregionu morskiego;
 - b) wchodzić w zakres rozporządzenia (WE) nr 1881/2006;

- c) być odpowiednie w odniesieniu do ocenianego zanieczyszczenia;
- d) należeć do najczęściej konsumowanych w danym państwie członkowskim lub najczęściej łowionych lub zbieranych do spożycia.
2. Przekroczenie normy określonej dla zanieczyszczenia prowadzi do dalszego monitorowania w celu określenia utrzymywania się zanieczyszczenia na tym obszarze w odniesieniu do gatunków, od których pobrano próbki. Monitorowanie kontynuowane jest do momentu uzyskania wystarczających dowodów na to, że nie istnieje ryzyko niepowodzenia.
3. Do celów niniejszej decyzji, pobieranie próbek w celu oceny najwyższych dopuszczalnych poziomów substancji zanieczyszczających przeprowadza się zgodnie z art. 11 rozporządzenia (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady⁽¹⁾ oraz z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 589/2014⁽²⁾, a także rozporządzeniem Komisji (WE) nr 333/2007⁽³⁾.
4. W każdym regionie lub podregionie państwa członkowskie zapewniają, by czasowy i geograficzny zakres pobierania próbek był odpowiedni w celu zapewnienia reprezentatywnej próbki określonych substancji zanieczyszczających w żywności pochodzenia morskiego w danym regionie lub podregionie morskim.

Jednostki miary dla kryteriów:

- D9C1: stężenia substancji zanieczyszczających w jednostkach określonych w załączniku do rozporządzenia (WE) nr 1881/2006.

Wskaźnik 10

Ani właściwości, ani ilość znajdujących się w wodzie morskiej odpadów nie powodują szkód w środowisku przybrzeżnym i morskim

Oдносна presja: Wprowadzanie odpadów

Kryteria, w tym elementy kryteriów, i standardy metodologiczne

Elementy kryteriów	Kryteria	Standardy metodologiczne
Odpady (z wyłączeniem mikroodpadów) zalicza się do następujących kategorii ⁽¹⁾ : sztuczne materiały polimerowe, guma, tkanina/materiały włókiennicze, papier/karton, przetworzone/obrobione drewno, metal, szkło/ceramika, chemikalia, niezidentyfikowane i odpady spożywcze. Państwa członkowskie mogą określić dalsze podkategorie.	D10C1 – podstawowe: Skład, ilość i rozmieszczenie przestrzenne odpadów na brzegu, w warstwie powierzchniowej słupa wody i na dnie morza utrzymują się na poziomach, które nie powodują szkód w środowisku przybrzeżnym i morskim. Państwa członkowskie ustalają wartości progowe dla tych poziomów poprzez współpracę na szczeblu unijnym, z uwzględnieniem specyfiki regionalnej lub podregionalnej.	Skala oceny: Podrejony regionu lub podregionu w razie potrzeby podzielone przez granice krajowe. Zastosowanie kryteriów: Zakres, w jakim osiągnięto dobry stan środowiska podaje się dla każdego kryterium osobno dla każdego ocenianego obszaru w następujący sposób: a) wyniki dla każdego kryterium (ilości odpadów lub mikroodpadów na kategorię) oraz ich podział na macierze stosowane na podstawie D10C1 i D10C2 oraz czy ustalone wartości progowe zostały osiągnięte;
Mikroodpady (cząstki < 5 mm), sklasyfikowane w kategoriach „sztuczne materiały polimerowe” i „inne”.	D10c2 – podstawowe: Skład, ilość i rozmieszczenie przestrzenne mikroodpadów na brzegu, w warstwie powierzchniowej słupa wody i w osadzie na dnie morza utrzymują się na poziomach, które nie powodują szkód w środowisku przybrzeżnym i morskim.	b) wyniki dla D10C3 (ilości odpadów i mikroodpadów na kategorię w podziale na gatunki) oraz czy ustalone wartości progowe zostały osiągnięte.

⁽¹⁾ Rozporządzenie (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz.U. L 165 z 30.4.2004, s. 1).

⁽²⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 589/2014 z dnia 2 czerwca 2014 r. ustanawiające metody pobierania i analizy próbek do celów kontroli poziomów dioksyn, dioksynopodobnych polichlorowanych bifenyli i niedioksynopodobnych polichlorowanych bifenyli w niektórych środkach spożywczych oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 252/2012 (Dz.U. L 164 z 3.6.2014, s. 18).

⁽³⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 333/2007 z dnia 28 marca 2007 r. ustanawiające metody pobierania próbek i metody analiz do celów urzędowej kontroli poziomów ołowiu, kadmu, rtęci, cyny nieorganicznej, 3-MCPD i benzo[a]pirenu w środkach spożywczych (Dz.U. L 88 z 29.3.2007, s. 29).

Elementy kryteriów	Kryteria	Standardy metodologiczne
	Państwa członkowskie ustalają wartości progowe dla tych poziomów poprzez współpracę na szczeblu unijnym, z uwzględnieniem specyfiki regionalnej lub podregionalnej.	Stosowanie kryteriów D10C1, D10C2 i D10C3 do ogólnej oceny dobrego stanu środowiska dla wskaźnika 10 jest uzgadniane na poziomie unijnym. Wyniki dla kryterium D10C3 wnoszą również wkład do ocen w ramach wskaźnika 1 w stosownych przypadkach.
Odpady i mikroodpady sklasyfikowane w kategoriach „sztuczne materiały polimerowe” i „inne” ocenione w dowolnym z gatunków z następujących grup: ptaki, ssaki, gady, ryby lub bezkręgowce. Państwa członkowskie sporządzają wykaz gatunków, które mają zostać ocenione w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej.	D10C3 – drugorzędne: Ilość odpadów i mikroodpadów połykanych przez zwierzęta morskie utrzymuje się na poziomie, który nie wpływa negatywnie na zdrowie odnośnych gatunków. Państwa członkowskie ustanawiają wartości progowe dla tych poziomów w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej.	
Gatunki ptaków, ssaków, gadów, ryb lub bezkręgowców, które są narażone na odpady. Państwa członkowskie sporządzają wykaz gatunków, które mają zostać ocenione w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej.	D10C4 – drugorzędne: Liczba poszczególnych osobników każdego gatunku, które doznały negatywnych skutków z powodu odpadów, np. w wyniku zaplątania się, innych rodzajów uszkodzeń ciała, wpływu na zdrowie lub śmierci. Państwa członkowskie ustanawiają wartości progowe dla negatywnych skutków odpadów w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej.	Skala oceny: Jak stosowana do oceny grupy gatunków w ramach wskaźnika 1. Zastosowanie kryteriów: Zakres, w jakim osiągnięto dobry stan środowiska dla każdego ocenianego obszaru podaje się w następujący sposób: — dla każdego gatunku ocenianego na podstawie kryterium D10C4, szacunkową liczbę osobników negatywnie dotkniętej populacji na ocenianym obszarze. Stosowanie kryterium D10C4 do ogólnej oceny dobrego stanu środowiska dla wskaźnika 10 jest uzgadniane na poziomie unijnym. Wyniki dla tego kryterium wnoszą również wkład do ocen w ramach wskaźnika 1 w stosownych przypadkach.

(¹) Są to kategorie „poziomu 1 – materiał” z głównego wykazu kategorii odpadów opracowanego przez Wspólne Centrum Badawcze „Wytyczne dotyczące monitorowania poziomu odpadów morskich w morzach europejskich” (*Guidance on Monitoring of marine litter in European seas*) (2013, ISBN 978-92-79-32709-4). Główny wykaz szczegółowo podaje co wchodzi w zakres każdej kategorii, na przykład „chemikalia” odnoszą się do parafiny, wosku, oleju i substancji smolistych.

Specyfikacje i ujednolicone metody monitorowania i oceny

- Dla D10C1: odpady są monitorowane na wybrzeżu i mogą być dodatkowo monitorowane w warstwie powierzchniowej słupa wody i na dnie morskim. Informacje dotyczące źródła i drogi wprowadzenia odpadów są zbierane, jeśli jest to wykonalne.
- Dla D10C2: mikroodpady są monitorowane w warstwie powierzchniowej słupa wody i w osadzie na dnie morskim i mogą być dodatkowo monitorowane na wybrzeżu. Mikroodpady są monitorowane w sposób, który można powiązać ze źródłami punktowymi ich wprowadzania (takimi jak porty morskie, przystanie, oczyszczalnie ścieków, odpływy wód opadowych), jeśli jest to wykonalne.
- Dla D10C3 i D10C4: monitorowanie może opierać się na przypadkowych zdarzeniach (np. wyrzuconych na brzeg martwych zwierzętach, oplątanych w sieci zwierzętach w koloniach hodowlanych, uszkodzonych osobnikach na badanie).

Jednostki miary dla kryteriów:

— D10C1: ilości odpadów każdej kategorii jako liczba sztuk:

— na 100 metrów (m) na wybrzeżu,

— na kilometr kwadratowy (km²) w warstwie powierzchniowej słupa wody i na dnie morskim,

- D10C2: ilość mikroodpadów na kategorię w liczbie sztuk i wadze w gramach (g):
 - na metr kwadratowy (m²) w warstwie powierzchniowej słupa wody,
 - na kilogram (suchej masy) (kg) osadu dla wybrzeża i dna morskiego,
- D10C3: ilości odpadów/mikroodpadów w gramach (g) i liczba sztuk na osobnika dla każdego gatunku w stosunku do rozmiaru (wagi lub długości w stosownych przypadkach) indywidualnych próbek,
- D10C4: liczba poszkodowanych osobników (śmierć; efekt subletalny) na gatunek.

Wskaźnik 11

Wprowadzenie energii, w tym hałasu podwodnego, utrzymuje się na takim poziomie, że nie powoduje ono negatywnego wpływu na środowisko morskie

Odnośne presje: Wkład dźwięku związanego z działalnością człowieka; Wkład innych form energii

Kryteria, w tym elementy kryteriów, i standardy metodologiczne

Elementy kryteriów	Kryteria	Standardy metodologiczne
Dźwięk impulsowy w wodzie związany z działalnością człowieka	<p>D11C1 – podstawowe:</p> <p>Rozmieszczenie przestrzenne, zakres czasowy i poziomy dźwięku impulsowego w wodzie związanego z działalnością człowieka nie osiągają poziomów mających negatywny wpływ na populacje zwierząt morskich.</p> <p>Państwa członkowskie ustalają wartości progowe dla tych poziomów poprzez współpracę na szczeblu unijnym, z uwzględnieniem specyfiki regionalnej lub podregionalnej.</p>	<p>Skala oceny:</p> <p>Region, podregion lub podrejon</p> <p>Zastosowanie kryteriów:</p> <p>Zakres, w jakim osiągnięto dobry stan środowiska dla każdego ocenianego obszaru podaje się w następujący sposób:</p> <p>a) dla D11C1 czas trwania w roku kalendarzowym emisji dźwięku impulsowego ze źródeł, ich rozłożenie w ciągu roku i rozkład przestrzenny na ocenianym obszarze oraz czy ustalone wartości progowe zostały osiągnięte;</p>
Ciągły dźwięk o niskiej częstotliwości w wodzie związany z działalnością człowieka	<p>D11C2 – podstawowe:</p> <p>Rozmieszczenie przestrzenne, zakres czasowy i poziomy ciągłych dźwięków o niskiej częstotliwości w wodzie związanych z działalnością człowieka nie osiągają poziomów mających negatywny wpływ na populacje zwierząt morskich.</p> <p>Państwa członkowskie ustalają wartości progowe dla tych poziomów poprzez współpracę na szczeblu unijnym, z uwzględnieniem specyfiki regionalnej lub podregionalnej.</p>	<p>b) dla D11C2 średni roczny poziom dźwięku lub innych odpowiednich wskaźników czasowych uzgodnionych na poziomie regionalnym lub podregionalnym, na jednostkę powierzchni i ich rozłożenie przestrzenne na ocenianym obszarze oraz zasięg (% , km²) ocenianego obszaru, na którym ustalone wartości progowe zostały osiągnięte.</p> <p>Stosowanie kryteriów D11C1 i D11C2 do oceny dobrego stanu środowiska dla wskaźnika 11 jest uzgadniane na poziomie unijnym.</p> <p>Wyniki dla tych kryteriów wnoszą również wkład do ocen w ramach wskaźnika 1.</p>

Specyfikacje i ujednolicone metody monitorowania i oceny

1. Dla D11C1 monitorowanie:

- a) rozdzielczość przestrzenna: lokalizacje geograficzne, których kształt i obszary są ustalane na poziomie regionalnym lub podregionalnym, na podstawie na przykład działań wymienionych w załączniku III do dyrektywy 2008/56/WE;
- b) dźwięk impulsowy opisany jako poziom źródła energii monopolu w jednostkach dB re 1μPa² lub poziom źródła monopolu o maksymalnym wychyleniu od zera do wartości szczytowej w jednostkach dB re 1μPa m, oba powyżej pasma częstotliwości 10 Hz to 10 kHz. Państwa członkowskie mogą uwzględnić inne konkretne źródła o wyższej częstotliwości pasm, jeśli ich długofalowe skutki są uznawane za istotne.

2. Dla monitorowania D11C2:

Średnia roczna lub inne odpowiednie wskaźniki uzgodnione na poziomie regionalnym lub podregionalnym, wyrównanego poziomu ciśnienia akustycznego w każdym z dwóch „pasm 1/3 oktawowych”, jedno ustawione na paśmie 63 Hz, a drugie na paśmie 125 Hz, wyrażone jako poziom w decybelach w jednostkach dB re 1 μ Pa przy odpowiednim rozkładzie przestrzennym w stosunku do ciśnienia. Może to być zmierzone bezpośrednio lub zostać wywnioskowane z modelu zastosowanego do interpolacji między pomiarami lub ekstrapolacji pomiarów. Państwa członkowskie mogą również zdecydować się na poziomie regionalnym lub podregionalnym na monitorowanie dodatkowych pasm częstotliwości.

Kryteria odnoszące się do innych form wkładu energii (w tym energii cieplnej, pól elektromagnetycznych i światła) oraz kryteria dotyczące oddziaływania hałasu na środowisko są przedmiotem dalszych opracowań.

Jednostki miary dla kryteriów:

- D11C1: Liczba dni na kwartał (lub w stosownych przypadkach na miesiąc) emisji dźwięku impulsowego ze źródeł; odsetek (%) na jednostkę powierzchni lub zasięg w kilometrach kwadratowych (km²) ocenianego obszaru, na którym występują w ciągu roku emisje dźwięku impulsowego ze źródeł,
- D11C2: Roczna średnia (lub inny wskaźnik czasu) poziomu ciągłego dźwięku na jednostkę powierzchni; odsetek (%) lub zasięg w kilometrach kwadratowych (km²) ocenianego obszaru, na którym emisje dźwięku przekraczają wartości progowe.

CZĘŚĆ II

Kryteria, standardy metodologiczne, specyfikacje i ujednolicone metody monitorowania i oceny zasadniczych elementów i właściwości oraz obecnego stanu środowiska wód morskich na podstawie art. 8 ust. 1 lit. A) dyrektywy 2008/56/WE

W części II opisano wskaźniki związane z odpowiednimi elementami ekosystemu: grupami gatunków ptaków, ssaków, gadów, ryb i głowonogów (wskaźnik 1) siedlisk gatunków pelagicznych (wskaźnik 1), siedlisk bentosowych (wskaźniki opisowe 1 i 6) i ekosystemów, w tym łańcuchami pokarmowymi (wskaźniki opisowe 1 i 4) zgodnie z załącznikiem III do dyrektywy 2008/56/WE (¹).

Temat

Grupy gatunków ptaków, ssaków, gadów, ryb i głowonogów (odnoszące się do wskaźnika 1)

Kryteria, w tym elementy kryteriów, i standardy metodologiczne

Elementy kryteriów	Kryteria	Standardy metodologiczne
<p>Gatunki ptaków, ssaków, gadów oraz gatunki ryb i głowonogów nieeksploatowanych w celach handlowych, którym grozi przypadkowy przyłów w danym regionie lub podregionie.</p> <p>Państwa członkowskie ustanawiają wykaz gatunków w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej, zgodnie z obowiązkami określonymi w art. 25 ust. 5 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 w odniesieniu do działań związanych z gromadzeniem danych, a także przy uwzględnieniu wykazów gatunków w tabeli 1D załącznika do decyzji wykonawczej Komisji (UE) 2016/1251 (¹).</p>	<p>D1C1 – podstawowe:</p> <p>Współczynnik śmiertelności na gatunek z przyłowów znajduje się poniżej poziomu, który zagraża gatunkom, więc jest zapewniona jego długoterminowa żywotność.</p> <p>Państwa członkowskie określają wartości progowe dla współczynnika śmiertelności na gatunek z przyłowów poprzez współpracę na szczeblu regionalnym lub podregionalnym.</p>	<p>Skala oceny:</p> <p>Jak stosowane do oceny odpowiednich gatunków lub grup gatunków w ramach wskaźników D1C2-D1C5.</p> <p>Zastosowanie kryteriów:</p> <p>Zakres, w jakim osiągnięto dobry stan środowiska dla każdego ocenianego obszaru podaje się w następujący sposób:</p> <ul style="list-style-type: none"> — współczynnik śmiertelności na gatunek oraz czy została osiągnięta ustalona wartość progowa. <p>Niniejsze kryterium ma przyczynić się do oceny odpowiednich gatunków na podstawie kryterium D1C2.</p>

(¹) Rozporządzenie (WE) nr 199/2008 można stosować do gromadzenia odpowiednich danych dotyczących rybołówstwa w odniesieniu do wskaźników 1, 4 i 6.

Elementy kryteriów	Kryteria	Standardy metodologiczne
<p>Grupy gatunków wymienione w tabeli 1, jeśli są obecne w danym regionie lub podregionie.</p> <p>Państwa członkowskie ustanawiają zbiór gatunków reprezentatywnych dla każdego gatunku, wybranych zgodnie z kryteriami określonymi w „specyfikacjach dotyczących wyboru gatunków i siedlisk” poprzez współpracę na szczeblu regionalnym lub podregionalnym. Obejmuje on ssaki i gady wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EWG i może obejmować dowolne inne gatunki, takie jak wymienione w prawodawstwie unijnym (inne załączniki do dyrektywy 92/43/EWG, dyrektywy 2009/147/WE lub w rozporządzeniu (UE) nr 1380/2013) oraz w umowach międzynarodowych, takich jak regionalne konwencje morskie.</p>	<p>D1C2 – podstawowe:</p> <p>Liczebność populacji gatunków nie ucierpiała z powodu oddziaływań antropogenicznych, więc jest zapewniona jej długoterminowa żywotność.</p> <p>Państwa członkowskie ustalają wartości progowe dla każdego gatunku w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej, biorąc pod uwagę naturalne wahania wielkości populacji i współczynników śmiertelności pochodzące z D1C1, D8C4 i D10C4 oraz innych istotnych presji. W odniesieniu do gatunków objętych dyrektywą 92/43/EWG, wartości te są zgodne z wartościami dla właściwej populacji odniesienia ustanowionymi przez odpowiednie państwa członkowskie zgodnie z dyrektywą 92/43/EWG.</p>	<p>Skala oceny:</p> <p>Stosuje się istotną z ekologicznego punktu widzenia skalę w następujący sposób:</p> <ul style="list-style-type: none"> — dla głęboko nurkujących zęboców, fiszbinowców, ryb głębinowych: region, — dla ptaków, małych zęboców, gatunków pelagicznych i dennych ryb szelfowych: region lub podregion Morza Bałtyckiego i Morza Czarnego; podregion dla północno-wschodniego Atlantyku oraz Morza Śródziemnego, — dla fok, zółwi, głowonogów: region lub podregion Morza Bałtyckiego; podregion dla północno-wschodniego Atlantyku oraz Morza Śródziemnego, — dla ryb przybrzeżnych: podregion regionu lub podregionu, — dla ryb i głowonogów eksploatowanych w celach handlowych: jak stosowane w na podstawie wskaźnika 3.
	<p>D1C3 – podstawowe dla ryb i głowonogów eksploatowanych w celach handlowych i drugorzędne dla innych gatunków:</p> <p>Właściwości demograficzne populacji (np. wielkość ciała lub struktura klas wiekowych, stosunek płci, wskaźnik płodności i wskaźnik przeżywalności) gatunków wskazują na zdrową populację, która nie ucierpiała z powodu oddziaływań antropogenicznych.</p> <p>Państwa członkowskie ustalają wartości progowe dla szczególnych cech każdego gatunku w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej, biorąc pod uwagę negatywne skutki dla ich zdrowia wynikające z D8C2, D8C4 oraz inne istotne presje.</p>	<p>Zastosowanie kryteriów:</p> <p>Stan każdego z gatunków należy oceniać indywidualnie, na podstawie kryteriów wybranych do stosowania, które powinny być używane do wskazania zakresu, w jakim osiągnięto dobry stan środowiska dla każdej grupy gatunków dla każdego ocenianego obszaru, w następujący sposób:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) oceny te powinny wyrażać wartości dla każdego z zastosowanych kryteriów w podziale na gatunki oraz czy osiągają one wartości progowe; b) ogólny stan gatunków objętych dyrektywą 92/43/EWG oceniany jest przy użyciu metody przewidzianej w tej dyrektywie. Ogólny stan gatunków eksploatowanych w celach handlowych oceniany jest na podstawie wskaźnika 3. W odniesieniu do innych gatunków, ogólny stan oceniany jest przy użyciu metody uzgodnionej na szczeblu unijnym, z uwzględnieniem specyfiki regionalnej lub podregionalnej;
	<p>D1C4 – podstawowe dla gatunków objętych załącznikami II, IV lub V do dyrektywy 92/43/EWG i drugorzędne w odniesieniu do innych gatunków:</p> <p>Zasięg gatunków i, w stosownych przypadkach, struktura jest zgodna z dominującymi warunkami fizjograficznymi, geograficznymi i klimatycznymi.</p> <p>Państwa członkowskie ustanawiają wartości progowe dla każdego z gatunków w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej. W odniesieniu do gatunków objętych dyrektywą 92/43/EWG, wartości te są zgodne z wartościami dla właściwego zasięgu odniesienia ustanowionymi przez odpowiednie państwa członkowskie zgodnie z dyrektywą 92/43/EWG.</p>	<ol style="list-style-type: none"> c) ogólny stan grup gatunków oceniany jest przy użyciu metody uzgodnionej na szczeblu unijnym, z uwzględnieniem specyfiki regionalnej lub podregionalnej.

Elementy kryteriów	Kryteria	Standardy metodologiczne
	D1C5 – podstawowe dla gatunków objętych załącznikami II, IV i V do dyrektywy 92/43/EWG i drugorzędne w odniesieniu do innych gatunków: Siedlisko gatunku posiada niezbędny zakres i warunki umożliwiające wspieranie różnych etapów w historii życia danego gatunku.	

(¹) Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2016/1251 z dnia 12 lipca 2016 r. w sprawie przyjęcia wieloletniego unijnego programu gromadzenia danych, zarządzania nimi i ich wykorzystywania w sektorze rybołówstwa i akwakultury na lata 2017–2019 (Dz.U. L 207 z 1.8.2016, s. 113).

Elementy kryteriów

Tabela 1

Grupy gatunków (¹)

Element ekosystemu	Grupy gatunków
Ptaki	Ptaki żerujące
	Ptaki brodzące
	Ptaki żerujące na powierzchni wody
	Ptaki żywiące się gatunkami pelagicznymi
	Ptaki żywiące się gatunkami bentosowymi
Ssaki	Małe zębowce
	Głęboko nurkujące zębowce
	Fiszbinowce
	Foki
Gady	Żółwie morskie
Ryby	Ryby przybrzeżne
	Gatunki pelagiczne ryb szelfowych
	Gatunki denne ryb szelfowych
	Ryby głębinowe
Głowonogi	Głowonogi przybrzeżne/szelfowe
	Głowonogi głębinowe

(¹) Przy zastosowaniu rozporządzenia (WE) nr 199/2008 powinny być użyte odpowiednie dane dotyczące rybołówstwa.

Specyfikacje i ujednolicone metody monitorowania i oceny, odnoszące się do tematu „Grupy gatunków ptaków morskich, ssaków, gadów, ryb i głowonogów”

1. Dla D1C1 dane są przekazywane w podziale na gatunki dla każdego metier połowów dla każdego z obszarów ICES lub geograficznych podobszarów GFCM lub łowisk FAO na potrzeby makaronezyjskiego regionu biogeograficznego, w celu umożliwienia ich zagregowania do odpowiedniej skali dla danego gatunku oraz określenia konkretnych połowów i narzędzi połowowych najbardziej przyczyniających się do przyłowów każdego z gatunków.
2. „przybrzeżne” rozumiane jest na podstawie parametrów fizycznych, hydrologicznych i ekologicznych i nie ogranicza się do wód przybrzeżnych w rozumieniu art. 2 ust. 7 dyrektywy 2000/60/WE.
3. Gatunki mogą być oceniane na poziomie populacji, w stosownych przypadkach.
4. W miarę możliwości do celów niniejszej decyzji stosuje się oceny na podstawie dyrektywy 92/43/EWG, dyrektywy 2009/147/WE i rozporządzenia (UE) nr 1380/2013:
 - a) dla ptaków kryteria D1C2 i D1C4 są równoważne kryteriom „wielkości populacji” i „mapy rozmieszczenia i wielkości zasięgu miejsc lęgowych” z dyrektywy 2009/147/WE;
 - b) dla ssaków, gadów i ryb nieeksploatowanych w celach handlowych, kryteria są równoważne stosowanym na podstawie dyrektywy 92/43/EWG w następujący sposób: D1C2 i D1C3 są równoważne „populacji”, D1C4 jest równoważne „zakresowi” i D1C5 „siedliskom gatunków”;
 - c) dla ryb i głowonogów eksploatowanych w celach handlowych oceny w ramach wskaźnika 3 stosuje się do celów wskaźnika 1, przy zastosowaniu kryterium D3C2 dla D1C2 i kryterium D3C3 dla D1C3.
5. Oceny negatywnych skutków presji na podstawie kryteriów D1C1, D2C3, D3C1, D8C2, D8C4 i D10C4, jak również oceny presji na podstawie kryteriów D9C1, D10C3, D11C1 i D11C2, muszą być uwzględnione w ocenach gatunków na podstawie wskaźnika 1.

Jednostki miary dla kryteriów:

- D1C2: liczebność (liczba osobników lub biomasa w tonach (t)) dla określonych gatunków.

Temat

W odniesieniu do siedlisk gatunków pelagicznych (wskaźnik 1)

Kryteria, w tym elementy kryteriów, i standardy metodologiczne

Elementy kryteriów	Kryteria	Standardy metodologiczne
<p>Ogólne typy siedlisk pelagicznych (zmiennie zasolenie ⁽¹⁾, przybrzeżne, szelfowe i oceaniczne/poza szelfem), jeżeli występuje w regionie lub podregionie i inne typy siedlisk określone w akapicie drugim.</p> <p>Państwa członkowskie mogą wybrać w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej dodatkowe typy siedlisk zgodnie z kryteriami określonymi w „specyfikacjach dotyczących wyboru gatunków i siedlisk”.</p>	<p>D1C6 – podstawowe:</p> <p>Stan typu siedliska, w tym jego struktura biotyczna i abiotyczna oraz jej funkcje (np. jej typowy skład gatunków, a także ich względna liczebność, brak szczególnie delikatnych lub wrażliwych gatunków lub gatunków zapewniających kluczową funkcję, rozmiar struktury gatunków) nie odniósł szkody z powodu oddziaływań antropogenicznych.</p> <p>Państwa członkowskie ustalają wartości progowe dla określenia stanu każdego typu siedliska, zapewniając zgodność z powiązаныmi wartościami określonymi we wskaźnikach 2, 5 i 8 w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej.</p>	<p>Skala oceny:</p> <p>Podrejon regionu lub podregionu, jak stosowany w przypadku ocen ogólnych siedlisk bentosowych, odzwierciedlający biogeograficzne różnice w składzie gatunków i typie siedliska.</p> <p>Zastosowanie kryteriów:</p> <p>Zakres, w jakim osiągnięto dobry stan środowiska dla każdego ocenianego obszaru podaje się w następujący sposób:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) szacunkowy odsetek i zakres każdego typu ocenionych siedlisk, które osiągnęły określoną wartość progową; b) wykaz ogólnych typów siedlisk na ocenianym obszarze, które nie zostały ocenione.

⁽¹⁾ Zachowane dla sytuacji, w których smugi przyujściowe wykraczają poza wody wyznaczone jako wody przejściowe na podstawie dyrektywy 2000/60/WE.

Specyfikacje i ujednolicone metody monitorowania i oceny, odnoszące się do tematu „Siedliska gatunków pelagicznych”

1. „Przybrzeżne” rozumiane jest na podstawie parametrów fizycznych, hydrologicznych i ekologicznych i nie ogranicza się do wód przybrzeżnych w rozumieniu art. 2 ust. 7 dyrektywy 2000/60/WE.
2. Oceny negatywnych skutków presji, w tym w ramach D2C3, D5C2, D5C3, D5C4, D7C1, D8C2 i D8C4, zostaną uwzględnione w ocenach siedlisk gatunków pelagicznych w ramach wskaźnika 1.

Jednostki miary dla kryteriów:

- D1C6: zakres każdego siedliska, które odniosło szkody, w kilometrach kwadratowych (km²) lub jako odsetek (%) całkowitego zasięgu typu siedliska.

Temat

Siedliska bentosowe (odnoszące się do wskaźników 1 i 6)

Kryteria, w tym elementy kryteriów, i standardy metodologiczne

Elementy kryteriów	Kryteria	Standardy metodologiczne
--------------------	----------	--------------------------

Odesłanie do części I niniejszego załącznika dla kryteriów D6C1, D6C2 i D6C3.

<p>Ogólne typy siedlisk bentosowych wymienione w tabeli 2, i jeśli występują w regionie lub podregionie, oraz inne typy siedlisk określone w akapicie drugim.</p> <p>Państwa członkowskie mogą wybrać w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej dodatkowe typy siedlisk zgodnie z kryteriami określonymi w „specyfikacjach dotyczących wyboru gatunków i siedlisk”, które mogą obejmować typy siedlisk wymienionych w dyrektywie 92/43/EWG lub w umowach międzynarodowych, takich jak regionalne konwencje morskie, do celów:</p> <p>a) oceny każdego ogólnego typu siedliska zgodnie z kryterium D6C5;</p> <p>b) oceny tych rodzajów siedlisk.</p> <p>Jeden zbiór typów siedlisk będzie służyć do oceny zarówno siedlisk bentosowych na podstawie wskaźnika 1, jak i integralności dna morskiego na podstawie wskaźnika 6.</p>	<p>D6C4 – podstawowe:</p> <p>Zakres utraty typu siedliska wynikający z oddziaływań antropogenicznych nie przekracza określonego odsetka naturalnego zasięgu siedliska w ocenianym obszarze.</p> <p>Państwa członkowskie ustalają maksymalny dopuszczalny zakres utraty siedlisk, w stosunku do całkowitego naturalnego zasięgu typu siedliska, poprzez współpracę na szczeblu unijnym, z uwzględnieniem specyfiki regionalnej lub podregionalnej.</p>	<p>Skala oceny:</p> <p>Podrejon regionu lub podregionu odzwierciedlający biogeograficzne różnice w składzie gatunków i ogólnym typie siedliska.</p> <p>Zastosowanie kryteriów:</p> <p>Jedna ocena na typ siedliska, przy zastosowaniu kryteriów D6C4 i D6C5 będzie służyć do oceny zarówno siedlisk bentosowych na podstawie wskaźnika 1, jak i integralności dna morskiego na podstawie wskaźnika 6.</p> <p>Zakres, w jakim osiągnięto dobry stan środowiska dla każdego ocenianego obszaru podaje się w następujący sposób:</p>
	<p>D6C5 – podstawowe:</p> <p>Zakres negatywnych skutków oddziaływań antropogenicznych na stan typów siedlisk, w tym zmiany ich biotycznej i abiotycznej struktury i jej funkcji (np. jej typowego składu gatunków, a także ich względnej liczebności, braku szczególnie delikatnych lub wrażliwych gatunków lub gatunków zapewniających kluczową funkcję, struktury rozmiarów gatunku), nie przekracza określonego odsetka naturalnego zasięgu siedliska w ocenianym obszarze.</p>	<p>a) dla D6C4 szacunkowy odsetek i zakres utraty na typ siedliska, oraz czy osiągnięto ono zbiór wartości zakresu;</p> <p>b) dla D6C5 szacunkowy odsetek i zakres negatywnych skutków, w tym odsetek utraty w lit. a), na typ siedliska, oraz czy osiągnięto ono zbiór wartości zakresu;</p> <p>c) ogólny stan typu siedliska, z zastosowaniem metody uzgodnionej na szczeblu unijnym na podstawie lit. a) i b), oraz wykaz ogólnych typów siedlisk w ocenianym obszarze, które nie zostały ocenione.</p>

Elementy kryteriów	Kryteria	Standardy metodologiczne
	<p>Państwa członkowskie ustalają wartości progowe dla negatywnych skutków na stan każdego typu siedliska, zapewniając zgodność z powiązаныmi wartościami określonymi we wskaźnikach 2, 5, 6, 7 i 8 w ramach współpracy na szczeblu unijnym, biorąc pod uwagę specyfikę regionalną lub podregionalną.</p> <p>Państwa członkowskie ustalają maksymalny dopuszczalny zakres tych negatywnych skutków w stosunku do całkowitego naturalnego zasięgu typu siedliska, poprzez współpracę na szczeblu unijnym, z uwzględnieniem specyfiki regionalnej lub podregionalnej.</p>	

Elementy kryteriów

Tabela 2

Ogólne typy siedlisk bentosowych, w tym związane z nimi zbiorowiska biologiczne (istotne dla kryteriów na podstawie wskaźników 1 i 6), równoważne jednemu lub większej liczbie typów siedlisk ⁽¹⁾ europejskiego systemu informacji o przyrodzie (EUNIS). Aktualizacje typologii EUNIS są odzwierciedlone w ogólnych typach siedlisk stosowanych do celów dyrektywy 2008/56/WE i niniejszej decyzji.

Element ekosystemu	Ogólne typy siedlisk	Odpowiednie kody siedlisk EUNIS (wersja 2016)
Siedliska bentosowe	Skały i rafa biogeniczna litoralu	MA1, MA2
	Osady litoralne	MA3, MA4, MA5, MA6
	Skały i rafa biogeniczna infralitoralu	MB1, MB2
	Osady gruboziarniste infralitoralu	MB3
	Osady mieszane infralitoralu	MB4
	Piaski infralitoralu	MB5
	Muły infralitoralu	MB6
	Skały i rafa biogeniczna circalitoralu	MC1, MC2
	Osady gruboziarniste circalitoralu	MC3
	Osady mieszane circalitoralu	MC4
	Piaski circalitoralu	MC5
	Muły circalitoralu	MC6
	Skały i rafa biogeniczna strefy circalitoralnej oddalonej od brzegu	MD1, MD2

Element ekosystemu	Ogólne typy siedlisk	Odpowiednie kody siedlisk EUNIS (wersja 2016)
	Osady gruboziarniste strefy circalitoralnej oddalonej od brzegu	MD3
	Osady mieszane strefy circalitoralnej oddalonej od brzegu	MD4
	Piaski strefy circalitoralnej oddalonej od brzegu	MD5
	Muły strefy circalitoralnej oddalonej od brzegu	MD6
	Skały i rafa biogeniczna górnej strefy batialnej ^(?)	ME1, ME2
	Osady górnej strefy batialnej	ME6, ME3, ME4, ME5
	Skały i rafa biogeniczna dolnej strefy batialnej	MF1, MF2
	Osady dolnej strefy batialnej	MF3, MF4, MF5, MF6
	Strefa głębinowa	MG1, MG2, MG3, MG4, MG5, MG6

⁽¹⁾ Evans, D. (2016). Przegląd sekcji morskiej klasyfikacji siedlisk EUNIS – sprawozdanie a warsztatów, które odbyły się w Europejskim Centrum Tematycznym ds. Różnorodności Biologicznej, 12–13 maja 2016 r. ETC/BD dokument roboczy nr A/2016.

⁽²⁾ Jeżeli nie są one zdefiniowane w klasyfikacji EUNIS, granice górnej i dolnej strefy batialnej mogą zostać ustalone jako określony limit głębokości.

Specyfikacje i ujednolicone metody monitorowania i oceny, odnoszące się do tematu „Siedliska bentosowe”

- Status każdego typu siedlisk należy oceniać, stosując w miarę możliwości oceny (takie jak podtypów ogólnych typów siedlisk) na podstawie dyrektywy 92/43/EWG i dyrektywy 2000/60/WE.
- W ocenie kryterium D6C4 stosuje się ocenę dokonaną na podstawie kryterium D6C1.
- Kryteria D6C4 i D6C5 są równoważne kryteriom „odległości/obszaru objętych typem siedliska w zakresie” i „szczególnej struktury i funkcji” z dyrektywy 92/43/EWG.
- Dla D6C5 uwzględnia się oceny negatywnych skutków presji, w tym w ramach kryteriów D2C3, D3C1, D3C2, D3C3, D5C4, D5C5, D5C6, D5C7, D5C8, D6C3, D7C2, D8C2 i D8C4.
- Dla D6C5 skład gatunkowy rozumiany jest jako odnoszący się do najniższego poziomu taksonomicznego odpowiedniego do oceny.

Jednostki miary dla kryteriów:

- D6C4: zakres każdego utraconego siedliska w kilometrach kwadratowych (km²) lub jako odsetek (%) całkowitego zasięgu typu siedliska,
- D6C5: zakres każdego siedliska, które odniosło szkody, w kilometrach kwadratowych (km²) lub jako odsetek (%) całkowitego zasięgu typu siedliska.

Specyfikacje w odniesieniu do wyboru gatunków i siedlisk w ramach tematów „Grupy gatunków ptaków morskich, ssaków, gadów, ryb i głowonogów”, „Siedliska gatunków pelagicznych” i „Siedliska bentosowe”

Wybór gatunków i siedlisk, które mają zostać przypisane do grup gatunków oraz ogólnych typów siedlisk gatunków pelagicznych i bentosowych opierają się na:

- Kryteriach naukowych (adekwatność ekologiczna):
 - reprezentatywne dla elementu ekosystemu (grupy gatunków lub ogólnego typu siedliska) i funkcjonowania ekosystemu (np. łączność między siedliskami i populacjami, kompletność i integralność zasadniczych siedlisk), istotne dla oceny stanu/wpływu, np. odgrywanie kluczowej roli funkcji w ramach elementu (np. wysoka lub specyficzna różnorodność biologiczna, wydajność, ogniwo troficzne, konkretny zasób lub usługa) lub szczególne cechy historii życia (wiek i rozmiary po wylęgu, długowieczność, cechy migracyjne);

- b) istotne dla oceny kluczowych oddziaływań antropogenicznych, na które narażony jest element ekosystemu, wrażliwy na presję i narażony na nią (wrażliwy) w ocenianym obszarze;
- c) obecny w wystarczającej liczbie lub zakresie w ocenianym obszarze, aby móc stanowić wskaźnik oceny;
- d) zbiór wybranych gatunków lub siedlisk obejmuje, w miarę możliwości, pełny zakres funkcji ekologicznych elementów ekosystemu oraz dominujących presji, na których oddziaływanie dany element jest narażony;
- e) jeśli gatunki lub grupy gatunków są blisko związane z konkretnym ogólnym typem siedliska, mogą one być włączone do tego typu siedliska do celów monitorowania i oceny; w takich przypadkach dany gatunek nie zostanie włączony do oceny grupy gatunków.

2. Dodatkowych kryteriach praktycznych (która nie są nadrzędne w stosunku do kryteriów naukowych):

- a) monitorowanie/techniczna wykonalność;
- b) monitorowanie kosztów;
- c) odpowiednie szeregi czasowe danych.

Reprezentatywny zbiór gatunków i siedlisk, które mają być ocenione prawdopodobnie będzie specyficzny dla danego regionu lub podregionu, chociaż niektóre gatunki mogą występować w kilku regionach lub podregionach.

Temat

Ekosystemy, w tym sieć pokarmowa (odnoszące się do wskaźników 1 i 4)

Kryteria, w tym elementy kryteriów, i standardy metodologiczne

Elementy kryteriów	Kryteria	Standardy metodologiczne
Grupy troficzne ekosystemu. Państwa członkowskie sporządzają wykaz grup troficznych w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej.	D4C1 – podstawowe: Różnorodność (skład gatunków, a także ich względna liczebność) w grupie troficznej nie została naruszona ze względu na oddziaływania antropogeniczne. Państwa członkowskie ustanawiają wartości progowe w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej.	Skala oceny: Poziom regionalny dla Morza Bałtyckiego i Morza Czarnego; poziom na szczeblu podregionalnym dla północno-wschodniego Atlantyku i Morza Śródziemnego. Podrejony mogą być stosowane w odpowiednich przypadkach. Zastosowanie kryteriów:
	D4C2 – podstawowe: Równowaga całkowitej liczebności pomiędzy grupami troficznymi nie została naruszona ze względu na oddziaływania antropogeniczne. Państwa członkowskie ustanawiają wartości progowe w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej.	Jeżeli wartości nie mieszczą się w zakresie wartości progowych, może to wywołać potrzebę dalszych badań i dochodzeń, aby zrozumieć przyczyny niepowodzenia.
	D4C3 – drugorzędne: Rozkład wielkości osobników w grupie troficznej nie został naruszony ze względu na oddziaływania antropogeniczne. Państwa członkowskie ustanawiają wartości progowe w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej.	

Elementy kryteriów	Kryteria	Standardy metodologiczne
	<p>D4C4 – drugorzędne (do stosowania w ramach wsparcia dla kryterium D4C2, w razie potrzeby):</p> <p>Wydajność grupy troficznej nie została naruszona ze względu na oddziaływania antropogeniczne.</p> <p>Państwa członkowskie ustanawiają wartości progowe w ramach współpracy regionalnej lub podregionalnej.</p>	

Specyfikacje i ujednolicone metody monitorowania i oceny

1. Skład gatunkowy rozumiany jest jako odnoszący się do najniższego poziomu taksonomicznego odpowiedniego do oceny.
2. Grupy troficzne wybrane na podstawie elementów kryteriów uwzględniają wykaz grup troficznych ICES ⁽¹⁾ i muszą spełniać następujące warunki:
 - a) obejmują co najmniej trzy grupy troficzne;
 - b) dwie z nich powinny być nie rybnymi grupami troficznymi;
 - c) Przynajmniej jedna z nich jest grupą troficzną będącą producentem pierwotnym;
 - d) najlepiej by reprezentowały przynajmniej górę, środek i dół łańcucha żywnościowego.

Jednostki miary:

- D4C2: całkowita liczebność (liczba osobników lub biomasy w tonach (t)) dla wszystkich gatunków w ramach gildii troficznej.

⁽¹⁾ Opinia ICES (2015), tom 1, Wniosek specjalny o wydanie opinii ICES, opublikowany w dniu 20 marca 2015 r.